Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэ гарана | № 195 (13684) | 1974 оной августын 21, среда | Сэн 2 мүнгэн

ПОЛЕВОЙ СТАН

...ргаса хуряалгын харюусалгатай хаhа оробо. Манай ...ай ажахынуудай тарялан эдеэшэжэ эхилээ. Олохон ...ол, совхозууд үбhэ хуряалгын хүдэлмэри дүүргээд, ...ой, горох хадажа оробо. «Победа», «Дружба», XXI ...ъездын нэрэмжэтэ колхозууд, Дзержинскиин нэрэм... совхоз үбhэ хуряалгын хүдэлмэри дүүргээд, таряа... хадажа эхилэнхэй.

...роо хурагүй байжа, тарялан гандахаяа hанаа. Тии... үргуулhан таряагаа хуряажа абахын тулада ехэ ...эл хэгдэнхэй.

...1974 ондо ургаса хуряаха, хүдөө ажахын продукт... бэлэдхэхэ хэрэг хангаха хэмжээнүүд тухай» ...С-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүү... Соведэй тогтоол дотор ехэ хэмжээ ябуулганууд ха... данхай. Тус тогтоолой мүр бүхэниинь арадай бая... таряае гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха хэ... зорюулагданхай. Ургаса хуряалгые материально... ческэ талаhаань хангахаhаа гадна, механизаторнууд... шофернуудта зохихо эрхэ байдал байгуулха, эдэнэрэй ...а эрилтэ хангаха гээшэ тон шухала асуудал мүн. ...ргаа хуряалгын үедэ нилээд олон зоной байра поле... стан болодог гээшэ. Манай аймагай колхозууд болон ...ууд полевой стануудые түхеэрнэ. Эндэ нэгэ поле... стан тухайда тогтолтой. Ара-Хэрээтын «Дружба» ...ой Жалган гэжэ нютагта полевой стан түхеэрэг... Колхозой хоёрдохи отделениин тарянай поли... эндэ оршодог юм. Энэнь колхоз соогоо эгээл ехэ ...үргуулдаг отделени юм. Колхоз доторхи ажалай ...иин ёhоор тус отделени товарна таряа ургуулдаг ...дохи полинуудhаа тарян гүрэнэй пунктнуудта ту... дааг. Тиимэhээ хабарай тарилгынишье, ургаса ху... шье үедэ эндэ адагынь 50—60 хүн байрладаг ...ай. Тиин эндэхи полевой стан ямараар бэлдэгдээб? ...танай полевой стандахи хоёр гэр соохи гурбан та... дотор механизаторнуудай байра түхеэрэгдэнхэй: ...рон, сэбэр унтаритай. Душ-бани бии. Столовотой. ...заторнууд, таряашадые үдэртоо дүрбэ дахин ...лдэг, эдеэ хоол поли дээрэ зөөдэг түхеэрэлгэтэй. ...нь hайнаар бэлдэгдэдэг, сүүдхэдэ эдеэниинь 30 ...нгэтэ болодог. Нэгэ байшан соонь улаан булан ...рдэнхэй. Эдэ гэр байшангууд сэбэрлэгдэжэ сагаа... ...ай, шэрдэгдэнхэй, сэбэр зохид. Столово, хангал... ...сад албанда хүдэлхэ зон бултадаа эндээ ерэнхэй. ...олевой станай улаан булангынь мүн лэ зохидоор ...жо түхеэрэгдэнхэй. Эндэ хоёр стенд зохёогдоhон ...гэниинь экономическа стенд. Эндэнь юун бииб ...комбайнернуудай социалис уялганууд, хоёрдохи ...иин, колхозой, аймагай, республикын социалис ...ууд ниагданхай. Август hарын эхеэр колхозой ме... ...торнуудай суглаан эндэ үнгэргэгдөө. Энээн дээрээ ...йнернууд социалис уялга абаа, мүрысөөнэй гурим ...оо, гүрэнэй түсэб, ургаса хуряалгын түсэб табиг... ...эндэ үлгөөтэй байна. Хоёрдохи стендэнь үзэл ...ай, соёлой хүдэлмэридэ зорюулагданхай. Полити... ...соёлой хүдэлмэриин түсэб табигданхай. Энэнь ...ой партийна комитедэй заседани дээрэ баталагда... ...айна. Гадна ургаса хуряалга дээрэ партийна бүлэ... ...байгуулагданхай, арадай хиналтын пост хүдэлдэг. ...Р-эй Верховно Соведэй депутат, тракторист О. Б. ...ов эндэхи арадай хинагшадые хүтэлбэрилдэг юм. ...юнэй ябаса харуулха самбар бии. Богонёор хэлэ... ...эндэхи улаан булан дотор хоёрдохи отделениин ...шадай хүдэлмэри, ажабайдал эндэ дууhан харуу... ...ай байха юм. Ажалай забhарта хүн зоной амарха... ...тай эрхэ байдал байгуулагданхай. Телевизор, радио... ...ик, шатар, домино гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд эндэ ...олон номуудтай библиотекэ бии. Долоон хоногто ...дахин кино харуулагдаха юм. Аймагай эрхим ки... ...ик Николай Егорович Сизых эндэ хүдэлхэ болонги. ...хүдэлмэрилэгшэд концерт табидаг байха.

...оной августын 10-да колхозой партийна коми... ...заторнууд, политинформаторнуудай семинар үнгэр... ...аряа хуряалгын үедэ ябуулагдаха политическэ, эм... ...эй хүдэлмэри тухайда энэ семинар дээрэ хөөрэлдэ... ...айна.

...ра Хэрээтын колхознигууд ургаса хуряалгын хүдэл... ...али али талаhаань hайнаар бэлдээ. Эдэнэр ур... ...н таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха ...тэй хүдэлжэ байна. Гүрэндэ таряа худалдаха табан ...гэ түсэбые мүнөө жэлэй ургасаhаа тушаажа, сүм ...э хүсэлэнтэй.

«Дружба» колхозой Жалган гэжэ нютагтахи полевой ...аг дотороо эрхимүүдэй нэгэн юм. Бэшэ тээгүүр... ...ла hайн полевой станууд байха. Ургаса хуряалгые ...ческэ талаhаань хангаха, механизаторнууд, таряа... ...эрилтэ хангаха хэрэг hайжаруулха зорилгоор дээрэ ...дэhан полевой станда партийна, комсомолой, проф... ...организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй аймагай се... ...үнгэргэгдөө. Аймагай бүхы ажахынуудай партийна, ...молой комитедүүдэй секретарьнар, профсоюзай ко... ...дэй түрүүлэгшэнэр, арадай хиналтын бүлэгүүдые ...шад эндэ сугларhан байна.

...эхи полевой стан столово, байра, улаан булантай, ...харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэй семинарта ...шад танилсаhан байна. Мүн тарянай тоог, тэндэ ...оhон таряа хатаадаг оньhон машина-агрегадтай эдэ... ...лсаа. Колхозой механизаторнуудай ажалай эмхид... ...айда эдэнэрые ажаhуудалай, культурын талаhаа ...аг тухайдаа колхозой главна агроном П. Ф. Сини... ...семинарта хабаадагшадта хөөрэжэ үгэhэн байна.

...левой стануудые эрхим hайнаар түхеэржэ, механи... ...рнуудые, шофёрнуудые, бэшэ хүдэлмэрилэгшэдые зо... ...ой байраар, эдеэ хоолоор хангаха гээшэ тон шухала. ...талаар манай аймагай ажахынуудта зохихо хэмжээ... ...абтажа байна. Бидэнэр, үзэл сурталшад, энэ шухала ...эрнүүе политическэ талаhаань ганга... тухайда ...нобди. Колхоз, совхозуудай партийна органи... ...ууд коммунистнуудые харюусалгатай участогуудта ...а, комбайнын агрегадуудта партийно-комсомолой бү... ...дые эмхидхэнэ, политическэ, соёлой хүдэлмэриин тү... ...байна. Мүрысөөнэй гурим зохёогдоно. Иигээд байха... ...бүхы дээрэ ургаса хуряалгын түсэб-зорилго зохёог... ...Энээнээ бэелүүлхын түлөө механизаторнууд, та... ...тэмсэжэ оробо. Ороохо тарянай түлөө добтолгын ...гүрэндэ тушаагдаhан тарянай, амбаарта ороhон ороо... ...хэмжээгээр харагдаха, согсологдохо байна. Эрхим ...ажалахын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ.

И. ИСТОМИН,
КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша.

ФЕРМЭ БҮХЭНДЭ—ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ

ХАРААЛЬАНДАА ХҮРЭХЭБДИ

Манай звеногой гэшүүд Хужарта гэжэ газарта хүдэлдэг юм. Эндэмнай 440 гаран гектар сабшалан бии. Хамта дээрээ 7940 центнер үбhэ хуряажа, hүрилхэ даабаритайбди. Энэмнай тон харюусалгатай байбашье, дүүргэжэ боломоор даабари гээд hанагдана.

Манай звенодо 23 хүн ажаллана. Тэдэнэй олонхинь механизаторай мэргэжэлтэй юм. КПСС-эй 4 гэшүүн, комсомолой 11 гэшүүн звенодомнай бии. Манда эмхидхэгдэhэн саг зуурын партийна бүлэгые коммунист Даша-Цырен Намдакович Базаров ударидана. Коммунистнууд, нэн түрүүлэн партгруппорг Д-Ц. Н. Базаров үбhэшэдэй дунда эмхидхэлэй болон ойлгуулламжын хүдэлмэри hайнаар ябуулжа, бүтээсэ ехэтэй ажалда зоригжуулна. Табатабан хоногто дайшалхы хуудаhануул гаргагдажа, аймагай ажахынуудта, мүн манай совхоздо тэжээл бэлэдхэлгын хэр зэргэ ябажа байhан тухай ажалшадта мэдээсэгдэжэ байдаг гээшэ. Энээниие партгруппорг нүхэр Базаров хэдэг байха юм. Звеногой гэшүүд бусад ажахынуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай мэдэжэ абахадаа, ажалаа hайнаар ябуулжа, түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэдэг байна. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыренова звенодомнай ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай болонхой.

Бидэнэр үбhэндэ гарамсаараа ажалай үдэрэй гурим бултадаа хэлсэжэ зохёоhон байгаабди. Тэрэ гуримай ёhоор ажалаа үглөөнэй 6 часта эхилээд, үдэшын 10-да дүүргэдэг заншалтай болообди. Наратай hайн үдэрнүүдтэ энэ гуримаа заатагүй баримталжа, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахые хүсэгдэнэ. Звеногой гэшүүдэй зугhөө шалтагаангүйгөөр ажалдаа гарангүй байха, ажалай журам эбдэхэ ябадал нэгэтэшье үзэгдөөгүй. Бидэнэртэ элдэб янзын 7 трактор, тракторай косилка, тармуурнууд, тармагдаhан үбhэ тюк болгон ябталха түхеэрэлгэ, бусад зэр зэмсэг гүйсэд бии. Манай Буламай отделениие шефтээ абаhан Хоринн аймагай уhалууриин системэнүүдэй управленнhээ эльгээhэн 1 трактор манай звенодо ашаглагдана. Иигээд байхадаа звеномнай гүйсэд оньhоторуулагданги болоно.

Би өөрөө Хужартада 1969 онhоо хойшо таhалгарягүй луговодоор хүдэлнэб. Намарhаа эхилжэ, бүхэли үбэлдөө энэл участогтаа ажаллагдана. Энэ жэлдэ сабшалангай гектар бүридэ 2 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа hэн. Наг шэбхэ шадал соогоо гаргажа, бүхы сабшалангаа гурба дахин уhалаа hэмди. Тиигэхэдэ зарим участогуудынь дүрбэ дахин уndалуулагдаhан байна. Богонёор хэлэхэдэ, сабшалангай ургаса улам дээшэлүүлжэ, нийтын малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэдэг болохын тула хаба шадалаараа оролдогдонол даа.

Мүнөө гектарай дунда зэргээр 14—15 центнер үбhэн хуряагдана. Үшөө сабшагдаагүй 100 гаад гектар сабшалангай га бүриhөө дунда зэргээр 25—27 центнер үбhэн абтаха ха гээд багсаанабди. Энээн дээрэhээ хараад үзэхэдэ, сабшалангаа hайнаар уhалhанай мнай ашаар лэ нимэ ургаса гараа гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэй бологдоно гээшэ.

Звеногой гэшүүд бултадаа эрхим hайнаар хүдэлхөө хүсэжэ ябана гээд урид хэлэгдээ hэн. Тиимэhээ тэрэнь бэрхээр ажаллана, тэрэнь гээгдэнэ гээд хэлэхын аргагүй болоно гээшэ. Тиигэбэшье эрхимэй эрхимүүдые нэрлэнгүй орхижо болохогүйл даа. Тракторай косилкаар үбhэ сабшадаг коммунист Цыретор Дондокович Будажапов үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ бусад нүхэдтөө харуулжа ябана. Тармагдаhан үбhэ тюк болгон ябталдаг Гарма-Ракша Батожапов, hүри хаядаг Дондок Ринчиндоржиев, трактораар үбhэ тармадаг Жана-Базар Жимбуев гэгшэд оролдосотой hайнаар хүдэлнэ. Звенодомнай студентнэр, hургуулиин hурагшад олон. Эдэ залуушуулай дундаhаа Улаан-Үдын хэлхээ холбооной техникумэй студент Булат Базаров, Хориин 1-дэхи дунда hургуулиин hурагша Дондок Ринчинов гэгшэд эрхимээр ажаллана гээд тэмдэглэлтэй.

Үбhэ хуряалгын хүдэлмэриие бидэнэй эхилhээр hара боложо байна. Түрүүшээр бороотойшог байжа, нилээд унжагайргадаба. hүүлэй мэдээгээр 250-аад гектарай ногоон унагаагдажа, 4000 шахуу центнер үбhэн hүрилэгдөөд байна. hүүлэй долоон хоногой туршада нарагай hайн үдэрнүүд тогтожо, энэ үе соо 1200 центнер үбhэ хуряажа абаабди.

Е. РИНЧИНДОРЖИЕВ,
Анаагай совхозой үбhэ хуряалгын звеное даагша.
Хориин аймаг.

Энээнhээ урагшашье би жэл бүри багахан звено толгойлжо, ажахынгаа нийтын малда үбhэ тэжээл бэлэдхэлсэхэеэ гарадаг заншалтайб. Урдань, хүүгэдэйнгээ hургуулида hуралсажа байхадань, тэдэнээ дахуулаад гэр бүлөөрөө гаража, ямаршье буусын hүүри, сабшалан тудалдаа hаань — хамаагүй, саг болзортонь ногооень сабшажа, хуряажа hүрилөөд байдаг hэм.

Мүнөө хүүгэдни томонууд болонхой, бэеэ даагаад ажаллана. Тэдэнэй зариманиинь автомашинын жолоошон, механизатор, багша гэхэ мэтэ мэргэжэлтэд болонхой. Далижаад, «уурхайhаа» гаража ошоо гээшэ бэзэ. Баярладагби.

Нёдондо жэлдэ дандаа пенсионернүүдые суглуулаад, ажалай хүсэндэ хүрөөгүй хоёр бага үхибүүдээ абаад, баhал үбhэндэ гараа hэм. «Үбhэндөө гараха» гэhэн дохёо дууламсаараа хэнhээшье асуултагүйгөөр, анхан нэгэтэ даалгагдаhан участогтаа ябашоо бэлэйбди. Ошомсоороо ара модоной заха, hөөг бургааhан соогуур яаралгүйхэн малтапаар, ухашалhаар ябатараа нэгэ дундахан hүри болхоожэрхёо hэмди. Харин тиихэдэ зарим звенонууд үбhэндөө үшөө гараадүй энэ тэрэ шалтаг бэдэржэ байгаа бэлэй. Теэд түрүүшын арбан хоногой дүн согсолходо бидэнhээ ехэ үбhэ абаhан звено олдоогүй hэн. Социалис мүрысөөнэй гуримай ёhоор манай звенодо шагнал — нэгэ хонин үгтэбэ.

Пенсионернүүдэй звеногой хонин шагнал абаад, эндэ тэндэ магтуулхадань зарим залуушуул ехэл хороо бусалhан байгаа ха. Дахилтыншье арбан хоногто хүниие урдаа табяагүй бэлэйбди. Мүн лэ хонин, мүнгэн шагнал, магтаалда хүртөөд лэ байбабди. Өөhэдөөшье урматай ябаабди. Хамтын хэрэгтэ хубитамнай оролсоно гэжэ мэдэрхэдээ, наhаараа хүдэлhэн нютагайнгаа ажахыда шадалаараа туhалалсаха зоригнай үшөөл шангадаа.

Нёдондо мантай хүдэлhэн пенсионернууд Дашажап, Гүнсэн Гомбоевтон, Бальжин Галсанов гэгшэд звенонуудые өөhэдөө даагаад, энэ жэлдэ намайгаа тухашарүүлжа гараба. Мүрысөөнэй түрүүшын арбан хоногой дүнгөөр үбгэжөөл Дашажап Цыбенович Гомбоевой звено түрүүлжэ гарашоо. Мүн лэ хонин шанда хүртөө даа. Энэ звено совхоз соогоо хамагhаа урда үбhэндэ гараhан байгаа. Манай звено 2 хоногоор хожомдоhон байгаабди.

Би мүнөө жэлдэ дандаа залуушуултай хүдэлнэб. Зургаан залуу хүбүүд hала ажал хэжэ гараа. Бургааhата, Нимын бууса гэжэ газарай сабшалан хамта 33 гектар гэжэ тоологдодог юм. Теэд шугы бургааhан соо гүүрхинь хэмжүүртэ ороногүй бшуу. Энэ талмайе сүмөөхэн гараар сабшаабди. Эндэ намаг шалбааг, шулуу, бута ехэ элбэг. Болзор сагыень алдабал, бухалшье табихань бэрхэтэй газар байна. Тиимэhээ бидэнэр ямаршье техникэ хүлеэгээгүйбди. Мүнөө энэ талмайhаа 12 томо hүринүүдые соможо табяад, тушаажа абаха хүниие хүлеэнэбди. Тиигэжэ үбhэ абаха түсэбөө дүүргээбди. Бидэнэр hүринүүдээ сүм хорёолоод, мүнөө зеленко хуряалганда гараад байнабди. Залуушуул В. Раднаев, С. Гармаев, С. Цыбенов, Ш. Батуев, Б. Дамдинов гэгшэд булта hургуулиин hурагшад юм. Зунай сагта ажал дээрэ амаралтаяа үнгэргэжэ, шурбэhэлиг шиирагууд болошоо. Нүгөө пенсионер Б. Галсанов, Ц-Д. Жигжитов гэгшэдэй ябаhан звеношье hайн дүн харуулаа. Шанартайшье үбhэ hүрилөө.

Хүнүүдые зүбөөр эмхидхэжэ, хүтэлбэрилжэ шадаад ябахада, үбгэд, залуушуул гэлтэгүй, булта хамтынгаа ажалда хам оролсодог гээшэ. Багаханшье hаа, энэмнай ажахыдамнай ехэхэн туhа нэмэри болохо ха юм.

ХЭРЭГ БҮТЭЭ, ТҮСЭБ ДҮҮРЭЭ

Ц. ДАМДИНОВ,
КПСС-эй гэшүүн. Захааминай аймагай Харацайн совхозой звеное даагша,

ҮБhЭ ХУРЯАЛГАДА ШАЛГАРНА

Кабанскын аймагай Байгалай совхозой Еланай отделениин үбhэшэд нийтын малда эрхим тэжээл бэлэдхэхын түлөө оролдосотой бэрхээр ажаллана. Манай штатнабэшэ фотокорреспондент Ф. Сорокиной буулгаhан энэ зураг дээрэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ шалгаран ажалладаг Анна Залуцкая, Валентина Селиванова болон Тансия Томская гэгшэдые харанат. Эдэнэр эрэшүүлhээ нэгэшье дутуугүй ажаллана, үдэрэйнгөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

САГЫЕ АХИГШАД

«Забайкаллес» комбинадай томо предприятинуудай нэгэн бологшо Онохойн модоной комбинат юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбтэ даабаринуудые нилээд амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Товарна продукци бүтээн гаргаха, дамжуулан худалдаха долоо hарын түсэб тус тустань 101 процент, хүн зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээхэ — 230 процент, модо хюрөөдэхэ — 108 процент, мебелиин хэрэгсэлнүүдые гаргаха — 111 процент гэхэшэлэн дүүргэhэн байна.

Энэ амжалтада ажалай түрүүшүүл хубитаяа ехээр оруулна. Түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабари болон социалис уялгануудые болзорhоонь холо уридшалан дүүргэhэн хүдэлмэришэд бии болножо эхилээ.

Жэшээнь, вагондо модо ашагшад Акмаль Аглямович Боязитов, Алексей Романович Федоров, Иван Яковлевич Кондратенко, Петр Иванович Сысоев гэгшэд тус тустаа табан жэлэй туршада 30,5 мянган кубометр модо ашаалха даабаритай hаа, тэрэнээ августын нэгэнэй байдалаар 31,1 кубометртэ хүргэhэн байна.

Тиихэдэ мүн лэ модо ашагшад Людовик Васильевич Смирнов, Петр Павлович Павлов, Валентина Петровна Романенко гэгшэд табан жэлэйнгээ даабариие 113 процент, социалис уялгаяа 103 процент дүүргэжэ шадаа.

Тэрэшэлэн такелажник Гаврил Петрович Ловцов, токарьнууд коммунист Виктор Филиппович Пержанов, Николай Евдокимович Филиппов даабаряашье, социалис уялгаяашье үлүүлэн дүүргэhэн байха юм. Тракторист Анатолий Григорьевич Ипатов дүрбэн жэл долоо hарын туршада 34,7 мянга гаран тонно ашаа шэрэжэ, табан жэлэй даабариие 1,7 тонноор үлүүлээ. Ашаанай томо автомашинын жолоошон Иван Слепнев 62 мянган тонно ашаа шэрэхэ даабаряа 66,2 мянган тонно болгоо. Харин тиихэдэ социалис уялгаяа 1,2 мянган тонноор үлүүлэн дүүргээ.

Иигэжэ сагые ахин хүдэлжэ байhан ажалша бэрхэ хүдэлмэришэдэй түрүү зэргэдэ ябагшад комбинадай дирекциин, партком, рабочком болон ВЛКСМ-эй комитедэй, предприятиин бүхы коллективэй магтаал hайшаалда түрүүлэн хүртэхэ золтой байба.

Түсэбтэ табан жэлэй хоног, hарануудай үнгэрэн ошохо тума даабарияа болзорhоонь урид дүүргэhэн түрүүшүүлэй зэргэ улам олон болохонь гээшэ. Эдэнэрэй жэшээтэ ажал хэрэгээр комбинадай коллектив омогорхохол ёhоороо омогорхохо байна.

Манай корр.
Загарайн аймаг.

СОВЕТ ОРОН. ШЭНЭ hОНИН

...ДАБШАГАЙШУУЛАЙ ...ИНСКЭ МАРШРУТ

...ЕВ. (ТАСС-ай корр. ...убков). Юрэ бусын поез... ...олоодон дабшаха аза ...Киевскэ локомотивна де... ...эрхимүүдэй нэгэн — ...Демчинкын даадаг ком... ...тууд-залуушуулай эки... ...туудаа. Республикын ...шахуу залуу хүдэлмэри... ...хүдөө тосхонуудай ...шад Ленинэй ажаhуу... ...ажаллаhан газарнуудаар ...«Комсомолец Украи... ...гэжэ экспрессэй пас... ...рнууд болобо. Эдэнэр— ...молдо В. И. Ленинэй ...н олгогдоhоор 50 жэлэй ...зорюулагдажа hаяхан ...гдэhэн, габшагай за... ...улай республиканска ...етын илагшад болоно.

...ДЖИК ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

...ДУШАНБЕ. (ТАСС). ...КПСС-эй аграрна полити... ...асуудалнууд ба Казах... ...ахн шэнэ газарые ...алга» гэhэн темээр ...КПСС-эй ЦК-гай Генеральна ...етарь нүхэр Л. И. Бреж... ...й хэлэhэн үгэнүүдэй, ...элидхэлнүүдэй суг... ...барниис Таджигай «Ирфон» гэжэ түрэнэй хэблэл таджик хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба. Хүдөө ажахые мүнөө сагта хүгжөөлгын асуудалаар партиин баримталан бэелүүлдэг политикада зорюулжа, 1954 онhоо 1974 он хүрэтэрхи үе соо Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүд энэ номдо оруулагдаа.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДААБАРИНУУД ДҮҮРГЭГДЭБЭ

КРИВОЙ РОГ. (ТАСС-ай корр. Н. Роздобудько). Кривой Рогой урда зүгэй ашагта малтамалнуудые шанаржуулха комбинадай Социалис Ажалай Герой В. К. Мироненкын даадаг бригадын экскаваторщигууд табан жэлэйнгээ түсэбэй даабариие дүүргэбэ. Энэ коллектив 1971 онhоо хойшо 6,5 миллион кубометр түмэрэй руда, элдэб холисотой шулуу, шорой малтажа ябуулhан байна.

В. К. Мироненкын бригада жэлэй дүүрэтэр үшөө 700 мянган кубометр түмэрэй зүйлтэй шорой, шохой ашажа ябуулхаар шиидэнхэй.

ХҮРШЭНЭРЭЙ ХОЛБООН

ЭРХҮҮ. (ТАСС). Нагано префектурын губернатор Гонитиро Нисидзава түрүүтэй Японой губернаторнуудай национальна соведэй делегаци hаяхан Байгал далай хүрэтэр айншалаа. Япон айлшад СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Лиственичный тосхондохи Лимнологическа институтда ошобо.

Эрхүүгэй областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком делегациин гэшүүдтэ зорюулжа сайлалга эмхидхээ. Эрхүүгэй областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо И. Н. Дорошкевич Японhоо ерэhэн айлшадые амаршалба.

Делегациин толгойлогшо Г. Нисидзава хани халуун угтамжын түлөө, Сибириин үзэсхэлэн газарнуудтай танилсаха арга олгоhоной түлөө баяр хүргөө.

— Манай хани барисаан ба үгээ ойлголсолго улам гүнзэгыржэ, үргэдэжэ байнхай. Тэрэшэлэн худалдаа наймаанай талаар экономическа холбоомнай мүн бэхижэнэ.

ЛЕНЭ МҮРЭНӨӨР БАМ ХҮРЭТЭР

ЯКУТСК. (ТАСС). Байгал-Амарай түмэр замай полотнодо хэрэглэгдэхэ түрүүшын хайр шулуун ашаанай теплоходоор эльгээгдээ.

Яхадай геологууд барилгын иимэ шухала материалаар элбэг газарые Якутскhаа дээшээ 300 километрэй зайда, Ленэ мүрэн шадархи Еловко гэжэ нютагта олоhон байна. Эндэхи уhан замайхид тамаралгын дүүрэтэр 40 мянган кубометрhээ бага бэшэ иимэ хайр шулуу булад харгын табигдажа эхилхэ Усть-Кут хүрэтэр абаашаха гэhэн уялга абаа. Ерэхэ жэлhээ иимэ хайр малтан абалга ба зөөлгэ хэдэ дахин нэмэхэ байха.

ТАРЯАЛАНГАЙ ПОЛИИН БААТАРНУУД

ИЖЕВСК. (ТАСС-ай корр. Кедров.) Завьяловска районой «Юж-Пурга» гэжэ колхозойхид механизаторнууд Вениамин Хомяков, Борис Провькин гэгшэдые баглаа hайхан сэсэгүүдээр, хүгжэмтэйгөөр угтаба. Эдэ залуу трактористнууд Волгоградска областиин «Волго-Дон» совхозой механизаторнуудай ажалай үүсхэлые дэмжэн, бэе бэеэ халан хүдэлмэрилжэ, «ДТ-75» гэжэ трактораар сүүдхын турша соо 36 гектар намарай паар хахална, энэнь нормоhоо гурба дахин ехэ.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ ТАРЯАН

ЯКУТСК. (ТАСС-ай корр. Д. Бубякин.) «Амгинский», «Димиторвский» гэжэ совхозууд Яхадтаа түрүүлэн таряагаа хадажа захалба. Хуряалгын хүдэлмэри нёдондо жэлэйхиhээ урид эхилээ. Хура бороотой хүйтэн зун болобошье hаань, хойто хизаарай ажахынууд хара тарянай, шэнисын, обёосой hайн ургаса абана.

Яхадай таряашад ороной түрүү механизаторнуудай үүсхэлые дэмжэн, комбайн бүхэнөөр хоёр-гурба мянган центнерhээ бага бэшэ ороохо таряа бэлэн болгожо тушаахаар шиидэнхэй. Эрхим комбайнерай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө заншалта конкурс республика дотор соносхогдоо.

ЭДИР УРАШУУЛ

МАГНИТОГОРСК. (ТАСС-ай корр.). Россин Федерациин элдэб городууд болон тосхонуудай техническэ зохёол бүтээлдэ дуратай 400 гаран эдиршүүл Ураалай металлургнуудай хотодо айлшалба. Эдэнэр эдир ухаалан зохёогшодой, урлан нарижуулагшадай бүхэроссин слёдто хабаадаа.

Эдир технигүүд өөhэдынгөө гараар бүтээhэн шэнэ зүйлнүүдые асарhан, hонирхолто хэрэгэйнгээ дүй дүршэлые хубаалдаhан байна.

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын ба ВОИР-ай Центральна Соведэй нэгэдэхи шатын дипломууд, кубогууд, хүндэлэлэй вымпелнүүд Магнитогорско металлургическа комбинадай Эдир технигүүдэй байшанда, Эдир технигүүдэй Крансоярска хизаарай станцида, Новисибирскиин областной станцида олгогдоо.

ХОЁР МИЛЛИОНДОХИ «МОСКВИЧ»

МОСКВА. (ТАСС-ай корр. А. Терехов.). Хоёр миллиондохи «Москвич» Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Москвагай автозаводой гол конвейерhээ гараба. Энэ ушар түсэбөөр хараалагдаhанhаа хоёр үдэрөөр урид тохёолдоо. Иимэ дурасхаалта машиные А. Шманаев, Е. Горбачёв гэгшэдэй хүтэлдэг комсомолшууд-залуушуулай түрүү халаанууд хабсаргаба.

Хоёр миллиондохи «Москвичые» бүтээн гаргалгада зорюулагдаhан ехэ митинг автомобильнуудые туршадаг цех дотор болоо.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, hҮ, ҮНДЭГЭ, НООhО ХУДАЛДАЖА БАЙhАН ТУХАЙ

1974 оной августын 16-най мэдээн
(Гурбан кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	мяхан	hүн	үндэгэн	нооhон
Баргажанай	51	88	27	101
Бауитын	52	76	—	—
Бэшүүрэй	54	84	122	95
Зэдын	42	92	97	107
Яруунын	41	96	—	109
Загарайн	50	87	173	106
Кабанскын	77	94	90	—
Хэжэнгын	45	96	—	113
Хурамхаанай	47	94	—	106
Хяагтын	39	87	95	106
Мухар-Шэбэрэй	43	88	70	104
Прибайкалиин	83	90	—	—
Хойто-Байгалай	86	118	—	—
Сэлэнгын	43	85	—	106
Түнхэнэй	66	98	—	110
Улаан-Үдын	57	94	86	101
Хориин	35	96	87	108
Захааминай	43	87	—	105
Ахын	12	78	—	112
Республика бүхыдөө	51	91	36	105

Табан жэлые болзорһоонь урид

ЗАЛУУШУУЛ—ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

— Манай цехэй коллектив һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргахын тула хаба шадалаа гамнанагүй. Халаанай даабари үлүүлэн дүүргэдэг хүдэлмэришэдэй тоо олошорно. Жэшээлхэдэ, Ким Гергеновэй хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригадын хүдэлмэришэд халаан соо тормозой 2.500 колодкын хэб хэхэ даабаряа 3000-да хүргэнэ, — гэжэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой шэрэм шудхалгын цехэй начальник Аркадий Сергеевич Тапхаев хөөрэн байгаа бэлэй.

Т э р э э н т э й хамта цех соогуурнь ябабабди. Хэбшэдэй, шэрэм шудхагшадай эршэтэй шангаар хүдэлжэ байхань харагдана. Тормозой колодконуудай хэбүүдээр ашаалагдаһан тэргэхэнүүд яаралтүйхэн урагшаа дабшанад. Бэлэн болоһон хэбүүдэй шэрэм хайлуулдаг пеэшэндэ хүрэжэ ерэхэдэнь, улаан дүлөөр соробхилһон шэнгэн шэрэм шудхагдажа эхилнэ. Тээ саашаа түмэр хайрсагуудһаа шэрэм детальнуудые гаргажа, шоройһоонь сэбэрлэхыень эльгээнэ.

Энэ цехэй хүдэлмэришэд ажалай сагые сэгнэжэ һуранхай. Хүдэлмэриин минута, секунда бүхэниие хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

— Бидэнэр нэгэ минута соо тормозой 5—6 колодко бүтээнэбди. Ямар нэгэ шалтагаанаар 5—10 минута миин байгаа һаа, ямар ехэ хохидолдо орохо гээшэбибди. Энээн тухай хүдэлмэришэдтөө ойлгуулхые оролдонобди, — гэжэ А. С. Тапхаев мэдүүлнэ.

Хүдэлмэриин үедэ миин байхагүйн тула хэбшэд, шудхалаа хэгшэд, шэрэм хайлуулагшад булта нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлхэ болоно бшуу. Барижа байдаг техникэдээ харууһа һайнаар хэжэ байбал, эдэнэр һаадгүйгөөр хүдэлхэ арга боломжотой. Жэшээлхэдэ, хэб хэдэг станогые ходо сэбэрлэжэ, тоһодожо байгаагүй һаа, эбдэрхээл һанадаг.

Ким Евстигнеевич Гергеновэй хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд ажалай эхилхэһээ 10—15 минута урид ерэжэ, оньһон техникээ сэбэрлэдэг, тоһододог заншалтай. Хамаг зэр зэмсэгээ бэлдэжэ ерээд лэ ажалаа эхилнэ бшуу. Эдэнэй халаанда конвейер минута соошье миин байдаггүй. Шэрэм шудхалгын цехэй бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүд бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Ким Гергенов залуушье һаа, ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэдээ ехэ бэрхэ хүн. Өөрөө станогто хүдэлжэ хэб хэнэ. Тэрэнэй хэһэн продукци эрхим сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Залуу хүдэлмэришэд бригадирһаа дутангүй хүдэлхые эрмэлзэдэг дээрэһээ халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэд.

Энэ бригадын хэбшэд бидэнэй ерэхын урда үдэр тормозой 3.500 колодко хэжэ, эгээл үндэр рекорд туйлаһан байба. «Халаан соогоо тормозой 3.500 колодко хэһэн Ким Гергеновэй бригадын коллективтэ, шудхалаа хэгшэдтэ, шэрэм хайлуулагшадта, кран жолоододог машинистнүүдтэ коммунис ёһоной амаршалга хүргэнэбди» гэһэн улаан шэрээр аржытар бэшээтэй үгэнүүд харагдана. Энэ цех соо ороһон хүршэ цехүүдэй хүдэлмэришэд «Улаан самбарай» хажуугаар эрьелдэн, энэ дулаатай үгэнүүдые уншанад.

Шэрэм шудхалгын цех соо иимэ урагшаа һанаатай ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм. Жэшээлхэдэ, Иссак Миронов арбан хоёрдохи жэлээ хэбшэнээр хүдэлнэ. Тэрэ хэбшэн эгээл үндэр — дүрбэдэхи разрядтай болонхой. Ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээдэг байха юм. Залуу хэбшэд Тамара Багинова, Мая Мадаева гэгшэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, даабаряа бахал үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдоно.

— Бригадымнай хүдэлмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Олон хүдэлмэришэднай үдэшэндөө һуралсажа, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлнэ. Бригадымнай гэшүүд барандаа коммунис ажалай һургуулида һуралсадаг. Хүдэлмэришэднай дүршэл шадабаряа дээшэлүүлжэ байһан дээрэһээ һайн шанартай продукци ехээр гаргана, — гэжэ бригадир Ким Гергенов мэдүүлнэ.

Бригадын хүдэлмэришэд һүүлэй сагта продукциингаа шанарые ехээр дээшэлүүлээ. Хүн бүхэн хажуудахи нүхэрэйнгөө хэһэн продукциин шанар шалгадаг болонхой. Ушар иимэһээ бригадын коллектив продукциингаа 99 процентые эрхим гэһэн сэгнэлтэтэйгээр техническэ хиналтын таһагта тушаажа, олоной магтаалда хүртэнэ.

Борис Мухлуевай хүтэлбэрилдэг бригадын шэрэм шудхагшад һүүлэй үедэ горитойхон амжалта туйлаба. Хэбүүдые һаадгүйгөөр шудхажа, халаан бүриингөө даабари — 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ цехэй алишье участогта ерэхэдэ хүдэлмэришэд сүлөө забгүй хүдэлжэ байнад. Эдэнэр халаанай эхинһээ тормозой 1.800 колодко бүтээгээд байба. Хэбшэдэй бригадир Ким Гыргенов сагаа хараад:

— Халаанай дүүрэтэр тормозой 1.700 колодко хэхэл байхабди. Тиигэбэл даабаряа 15 процентээр үлүүлхэбди, — гэжэ хэлээд станог тээшээ яаралтайхан ошобо. Үдэрэй сайлалга дүүрэӕд, конвейер ябажа эхилбэ. Энэ конвейер 4 час 30 минута болотор нэгэшье зогсохо ёһогүй. Шудхалаа хэгшэд, хэбшэд, шэрэм хайлуулагшад тиимэ зорилго урдаа табяад ажалаа эхилбэ бшуу. Иимэ эршэтэйгээр, эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ байһан тус цехэй коллектив энэшье зорилгоео бэелүүлхэ байха.

Шэрэм шудхалгын цехэй хүдэлмэришэд байгша оной даабари декабриин 17-до дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 120 тонно деталь гаргаха, ажалай бүтээсые 3 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үныень 2 процентээр доошолуулха гэһэн уялгатай. Энэ цехэй коллектив ганса июль һарын даабариһаа гадуур 32 тонно продукци гаргаһан байна. Эдэ бүгэдэ дээрэһээ харахада, тус бригада тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ арга боломжотой.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ЛВРЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехэй бэрхэ хэбшэн И. Миронов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хэблэлэй асуудалаар

ГОЛ ЗОРИЛГОНУУДАЙ НЭГЭН

Һаяхан Хяагтын аймагай **«Ленинэй туг»** газетын редакци хүдөө ажахын шухалын шухала кампани болохо үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ зорюулжа, тусхай хуудаһа гаргаба. Тэрэнь «Сабшалан дээрэ—халуун хаһа» гэһэн ниитэ гаршагтай. Энээн соогоо тус газетын нүүдэл редакци «Дружба» колхозой үбһэшэдэй хүдэлмэри тухай тоб байса тодорхойгоор бэшэнэ. Ажахын ахалагша агроном нүхэр Абросимов, үбһэшэдэй звенонуудые даагшад А. Колодин, Н. Занов гэгшэд ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ яажа хуряажа байһан тухайгаа, ажалайнгаа дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Эдэнэрэй бэшэгүүд соо бусадта һургаал, жэшээ боломоор юумэнүүд яһала бии.

Тобшоор хэлэхэдэ, энэ газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд үбһэ хуряалгын үедэ нүүдэл редакци эмхидхэжэ, ехэ һайн эдэбхи үүсхэл гаргаба гээшэ. Зүгөөр тэдэнэр ганса энээгээр өөһэдынгөө хүдэлмэри, хизаарланагүй. Һүүлэй үедэ, илангаяа тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо газетын хуудаһануудта элдэб янзын материалнууд саг үргэлжэ олоор толилогдодог болоо. Тойшо мэдээсэлнүүдһээ эхилээд, зураглал болон бусадшье зүйлнүүдые һонирхон уншамаар. Энээнтэй хамта үбһэшэдтэ зорюулан ябуулагдажа байһан соёл гэгээрэлэй хүдэлмэришэдтэй танилсажа болоно.

Энэньшье ойлгосотой ааб даа. Юуб гэхэдэ, мүнөө ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ алибаа тэжээл бэлэдхэлгын шиидхэхы үе ябажа байна ха юм даа. Тиимэһээ энэ шухала хүдэлмэридэ нютагай хэблэлэй анхаралаа ниимэ ехээр хандуулжа, гүнзэгы удхатай, туһатай, зоной зориг бадаруулмаар бэшэгүүдые толилжо байһаниинь мэдээжэ.

Үнэхөөрөө, мүнөө жэл олонхи аймагуудай газетэнүүд урда жэлнүүдэйхидэ орходоо тэжээл бэлэдхэлгын асуудалнуудые үргэнөөр харуулжа шадана. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын аймагай **«Коммунизмын туяа»**, Хориин аймагай **«Шэнэ Үдэ»**, **«Хурамхаанай галнууд»**, Кабанскын аймагай **«Байкальские огни»** болон бусад газетэнүүд «Үбһэ хуряалгада—габшагай ажал», «Фермэ бүхэндэ—бардам хүрэхэ тэжээл» гэхэ мэтэ гаршагуудые бии болгоод, номер бүхэндөө шахуу удхаар баян материалнуудые тунхаглажа, үргэн олониитые зоригжуулна. Тиихэдэ **«Улаан Сэлэнгэ»** газета «Үбһэ тэжээл—гол зорилгонуудай нэгэн» гэһэн гаршаг хоёрдохи жэлээ үргэлжэлүүлжэ байнхай! Эндэнь ганса түрүү арга, ажалай эрхим эмхидхэл харуулагдадаг бэшэ, дутуу дунда зүйлнүүдые эрид шууд шүүмжэлдэг, зүбшэл, мэдээсэлнүүд тунхаглагдадаг байха юм. Зарим ажахынуудта, тодорхойлходо, Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо, Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан тухай горитой шүүмжэлхы бэшэгүүд толилогдожо, ехэ нүлөө үзүүлээ юм. Энээнтэй хамта редакциин коллектив хүдөө бэшэгшэдэй хабаадалгатайгаар зарим ажахынуудта үбһэ хуряалгын ябасые шалгаһан байха юм. Иимэ шалгалта бүри һаяхан Сэлэнгын совхоздо үнгэргэгдэжэ, «Түрүүшын алхам хэгдэбэшье, дутуу дунданууд яһала бии» гэһэн шанга шүүмжэлгэтэй бэшэг толилогдожо, уншагшадай анхарал татаа.

Иимэ жэшээнүүд ондоошье газетэнүүдтэ олон бии. «Манай аймаг 237100 центнер үбһэ хуряаха ёһотой... «Тэжээл бэлэдхэлээ таряа хуряалгын эхилтэр сүм дүүргэхэ гээшэ дайшалхы зорилго» гэһэн томо гаршаг доро **«Баргажанай үнэн»** газетэ элдэб материалнуудые толилно. Ажахын энэ шухала хүдэлмэри тухайгаа ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомолой организацинуудай секретарьнар хөөрэнэ. Захааминай аймагай **«Ажалай туг»** газетэ зэдынхидэй үүсхэл дэмжэжэ, һайн үрэ дүнгүүдые туйлаха зорилготойгоор ажалшадай бэшэгүүдые олоор эмхидхэжэ захалаа. Хамниин совхозой ахалагша агроном нүхэр Бодеев, Харацайн совхозой парткомой секретарь нүхэр Шагдуржапов гэгшэд һайшаалтай материалнуудые толилоо. Тэдэнэр Зэдын аймагай ажалшадай үүсхэлые дэмжэһэн халуун үгэнүүдые хэлэхэ зуураа, өөһэдынгөө ажахынуудай арга боломжонуудые элирхэйлэн тооложо тоб байса харуулжа шадаһан байна.

Сагай хэды ошобошье, мүнөө үедэ үбһэ хуряалга, бэшэ тэжээл бэлэдхэл түлэг ябажа байна. Нёдондоной эрхэ байдалтай энэ жэлэйхиие сасуулхын аргагүй. Хура бороогүй, нарата сэлмэг үдэрнүүд боложо, сенаж дараха, витаминтай ногооной гурил гаргаха, сабшагдаһан үбһэ тюк болгон уяха гэхэ мэтын түрүү онол аргануд, шэнэ технологи дүүрэн хэрэглэхэ арга боломжонууд ажахы бүхэндэ бии. Тиигээдшье түрүү колхоз, совхозуудта эдэнэр үргэнөөр хэрэглэгдэнэшье гээшэ. Ушар тиимэһээ аймагай газетэнүүд эдэ бүгэдэ асуудалнуудта саашадаа анхаралаа бүри ехээр хандуулха болоно бшуу. Тиихэдээ тэжээл бэлэдхэлдэ зорюулһан материалнуудые тунхаглаха, элдэб гаршаг, бэшэг, зурагуудые хэрэглэжэ, һонирхолтойгоор үгэхэ шухала болоно. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэмжэжэ, олоной шадабари болгохын түлөө оролдохотоёо хамта, дутуу дунда зүйлнүүдые шүүмжэлхэ, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирхэйлэн харуулхатайбди. Тиигэжэ тэ... лэдхэлгые түргэдхэхэ... хубитаяа оруулха...

Энээнтэй хамта ты... ряалгада холбоотой ... нуудые мартаха эрх... Юуб гэхэдэ, мүнөө ... жээл бэлэдхэлгын хүс... рэдүй байтар, таря... га эхилхээр хүлеэгд... ниие хараада абажа, ... ришэн болон хүдөө ... хэблэлэй бүхы эд... тус асуудалнуудаар ... гэлжэ бэшэжэ байха... ла. Энэ талаар «Баргажанай үнэн» редакциин хүдэлм... һайн материалнуудые ... эхилэнхэй. «Таряа ... да—түргэн бэлэдхэл» гаршаг бии болгоод, ... гэлдэр, туһатай ... толилжо захалаа. Энэ... һайшаалтай байна. ... энэ хэрэгээ бүри ... улам олошоруулха, ... шангадхаха бэзэ гэж... дана.

Манай хэблэл ... мүрысөөнэй ябасые ... харуулжа шададаг ... баян дүй дүршэлтэй... нээ зүбөөр хэрэглэжэ... таряа хуряалга дээрэ ... жэ байһан зоной ду... гэрһэн социалис мүры... гэнөөр харуулха гээш... дэрэй гол зорилгонуу... гэн болоно.

И. ОЧ...
КПСС-эй об...
секторые да...

ХОНИШОД ЗҮБШЭБЭ

(АЙМАГАЙ ТҮРҮҮ ХОНИШОДОЙ ЗҮБЛӨӨНҺӨӨ ТЭМДЭГЛЭЛ)

Мал ажалаа хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продукци улам ехээр гүрэндэ тушааха гэһэн зорилго колхоз, совхозуудай урда табигданхай. Парти, правительствын табиһан энэ зорилгые бэелүүлхын, юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн Загарайн аймагай ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Энэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ аймагай хонишод жагсаа бэлэй. Загарай тосхон шадархи үзэсхэлэн һайхан газарта аймагай түрүү хонишод сугларжа, үнгэрһэн жэлэйнгээ дүн гаргаһан, саашанхи зорилгонуудаа харааһан байна. Тиихэдээ аймаг соогоо түрүү һуури эзэлһэн хонишод «Аймагай чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ, бэлэг сэлэгтэ хүртэһэн байна.

Тус аймагай нуга бэлшээри дээгүүр 60 мянга шахуу хонид хүшууран бэлшэжэ ябадаг. Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 71 хурьган түлжүүлэгдэһэн, хонин бүриһөө түсэбэй ёһоор 2,7 килограмм нооһо хайшалагдаха ёһотой аад, 2,9 килограмм нооһон хайшалагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үлүү хурьгадые түлжүүлһэн оройдоо 4 хонишон байһан юм. Мүнөө жэлдэ тэдэнэй тоо хоёр дахин үлүүтэйгээр нэмээ.

«Аймагай чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Ж. Ж. Бадмаев 100 эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө түсэбһөө гадуур 700 грамм нооһо хайшалжа тушаагаа. Тиихэдэ Эрхирэгэй совхозой хонишон Ц. Д. Бадмаева зууһаа 109 хурьга түлжүүлжэ, аймаг соогоо хоёрдохи һуури эзэлээ.

Энэ аймагта 100 эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга түлжүүлхэ арга боломжын бии байһые эдэ түрүү хонишодой жэшээ гэршэлнэ. Гэхэтэй хамта, тус аймагай «Гигант» колхозой, Онохойн совхозой хонишод олон хурьгадые гарзада оруулаа. Бусад ажахынуудай дүнгүүдшье һайн бэшэ. Ушар тиимэһээ аймаг дотор хурьгад үсөөн түлжүүлэгдээ бшуу.

Аймагай түрүү хонишодой зүблөөндэ хабаадаһан хонишод, зоотехнигүүд үгэ хэлэгашагдана. Олонхи ушарта хэдээ, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэ муугаар үнгэрнэ, олонхи хонишод даажа абаһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана, үбһэ тэжээл гамтайгаар гаргашалагданагүй гэжэ заагаа. Зүблөөндэ хабаадагшадай зүгһөө хэгдэһэн ажаглалтануудые эндэ дурдая.

«Аймагай чемпион» болоһон, ахалагша хонишон **Ж. Ж. Бадмаев:**

— Хонин ажалай хүгжэлтэ хонишодһоо дулдыдадаг. Тэдэнэй оролдосоһоо, ажалдаа хэр харюусалгатайгаар хандадагһаа бүхы амжалта туйлагдадаг гэжэ һанагшаб.

«Гигант колхозой» түрүүлэгшэ **А. В. Смолин:**

— Колхозой хонишодто үгтэдэг үбһэн ба холимол тэжээл хайра гамгүйгөөр гаргашалагдана. Олонхи... үнэтэй тэжээл хулга... но. Ушар тиимэһээ ... жээлээ гамнаха, гар... наринаар хинаха хэр...

Искусственна үрэ... станциин ахалагша ... ник **Ш. Б. Батуев:**

— Искусственна үр... гэ һайнаар үнгэргэжэ... гүй һаа, хэзээдэшье ... хурьга түлжүүлжэ ... гүйбди.

Эдэ хүнүүд аймагай ... ажалда бии байһан ду... нуудые тон зүбөөр ... гэжэ һанахаар байна.

Аймагай түрүү хо... зүблөөндэ хабаадагша... гай бүхы хонишодто ... бэшэгээр хандажа, хо... рэгөө улам олошор... түлөө социалис мүры... гэнөөр дэлгэрүүлхые ... ба.

С. ОЧИ...
манай ...

ЖЭЛЭЙ ЭХИНҺЭЭ УРАГШАТАЙГААР

Һүүлэй сагта Улаан-Үдэ хотымнай үйлсэнүүд, талмайнууд сүм асфальтаар хушагдажа, гоё һайхан шэнжэтэй болоно. Манай асфальт-бетон хэдэг заводой коллектив һайн шанартай продукци гаргахын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ. Э д э н э й оролдолгын ашаар асфальт, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд бүри ехээр хэгдэжэ, городоймнай үйлсэнүүд, харгынууд асфальтаар хушагдана.

Манай заводой коллектив дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид декабриин 27-до дүүргэхээр уялга абаһан юм. Тэрэнээ бэелүүлхын тула жэлэй эхинһээ ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байна. Байгша оной долоо һара соо 34 мянган тонно асфальт хэхэ даабаряа 36.490 тоннодо хүргэһэн байнабди. 2130 кубометр түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые хэжэ, түсэбөө мүн лэ үлүүлээбди.

Дээрэ дурдагдаһан эдэ тоо, баримтануудые хараад үзэхэдэ, манай коллектив яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Манай заводой хүдэлмэришэд бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэн, бүри эршэтэйгээр ажаллана.

А. СКРЫЛЕТОВ,
Улаан-Үдын асфальт-бетон хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводой директор.

СТАВРОПОЛИИН хизаар. Степновско районой «...к коммунизму» колхозой таряалангууд дээрэ ... баян ургаса ургуулагдаа. Энээнэй ашаар ажахы ... ороoһо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб амжал...гаар дүүргэһэн байна.

Комбайнер Георгий Мачульный (тэрээниие ... дээрэ харанат) «Колос» комбайнаар таряа хур... үндэр бүтээсэ туйлаа. Тэрэ таряа хуряахадаа ... туршада 540—600 центнер ороoһо сохидог байгаа.

ТАСС-ай фотохро...

ҺҮҮЛШЫН хүдэлмэри хэжэ дүүргэхээр түс... түхеэрэгдэһэн ханын дэргэдэ жэрылдэн байһан ... нууд хадаа Ленинградай «Петрозаводто» бүт... хүсэтэ буксирнууд болоно. Портнуудта жэншэдгүй... наар алба хэдэг, аюулда ороһон корабльнуудые ... хүргэхөөр хододоо бэлэн байдаг далайн эдэ ... бухэриг онгосонууд манай оронһоо холо саа... алдар суутай болонхой.

Тиин завод продукци худалдаха түсэбөө ходо... жалтатайгаар дүүргэдэг байна.

ТАСС-ай фотохро...

МАНАЙ ЭНДЭ ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИИН БИИ БОЛОҺОН ТУХАЙ

Хаанта засагай үедэ уужам дэлгэр Сибирь оронииие сүлэлгын газар гэжэ нэрлэдэг байгаа. Энэньше ойлгостой. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ промышленностиин хүгжэлтэ бирагүйшэг, хүсэтэ оньһон техникээр зэбсэгжэгдээгүй байһан юм. Тиимэ шадалшье байгаагүй. Түрүү үзэл бодолтой хүнүүдые, революционер-демокрадуудые холын Сибирь сүлэжэ, «гансал баабгайнуудай байрладаг хүйтэн сэбдэг орон» гэжэ хүнүүдые айлгадаг бэлэй. Хүн зониие али зэргээр дарлажа, мүлжэжэ байһан баян анги Сибириин дайдые ашаглаха, тэндэхи арадуудай хуби заяан тухай бодомжолоогүй.

Совет засагай ашаар Сибириин шэг шарай хубилаа, тад шэнээр хүгжэн һалбараа. Шэнэ заводууд, фабриканууд хүгжэн бодоо, зайн гал носоо. Бага яһатанай ажаһуудаг һуурин нютагууд һэргэн бодоо, өөрын промышленна предприятинуудтай болоо. Ленинскэ национальна политикын бодото бэелэл одоол энэ гээшэ. Хэнэйшье мэдэһээр, хүдэлмэришэн анги тиимэ бэлээр мүндэлоогүй. Энэ талаар агууехэ ород арадай аха дүүгэй туһаламжа айхабтар ехэ.

Сибириин хүгжэн һалбархатай хамта үйлэдбэриин хүсэн мэдэхээр ургэдэнэ. Нютаг нютагай хүн зон энэ тон шухала хэрэгтэ олоороо хабаадалсажа, хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ оролсоно. Сибириин асари ехэ мүрэнүүд дээрэ бодхоогдоһон электростанцинууд хаа яагуур алдаршанхай. Эдэ гайхамшагта барилгануудта манай ороной бүхы арадуудай хүбүүд, басагад хабаадалсаһан юм.

Сибириин бага яһатанай нютагуудта промышленность илангаяа үргэн дэлисэтэйгээр хүгжэн ургана. Ангай арһа, мүн хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдахаһаа гадуур, алта, мүн бусад үнгэтэ металл Эхэ орондоо үгэнэбди. Тиихэдэ барилгын модо, самолёт, локомотив, комбайн, бүд гэхэ мэтын тон шухала зүйлнүүд ороной зүг бүхэндэ абаашагдана. Гадна манай эндэ хэгдэһэн оньһон түхеэрэлгэнүүд гадаадын оронуудта наймаалагдана.

Промышленна предприятинуудта нютаг зоной түлөөлэгшэд мүнөө олоор хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда эрхим мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд, инженер-технигүүд бии. 1959 ондо манай Буряадта 87.790 хүдэлмэришэд байһан гэхэ гү, али хүдэлжэ байһан бүхы хүнүүдэй 32,3 процент болоно. Тиихэдэ Яхадта 57.665 хүдэлмэришэн гэхэ гү, али хүдэлжэ байһан бүхы хүнүүдэй 30,1 процент болоно.

Хорин жэл тиимэшье ехэ хугасаа бэшэ. Зүгөөр мүнөө сагай эрилтын ёһоор бодохо болоо һаа, энээхэн хугасаада нилээд ехэ юумэн хэгдэнэ бшуу. Тиихэдэ манай Буряадта асари ехэ хубилалта болоо. Хорин жэлэй туршада хүдэлмэришэн ангимнай 145.063 хүн болотороо олошороо, ургаа. Энэ тоогоор бодохо болоо һаа, промышленна предприятинууд үргэдхэгдэһэн, олошороһон байна бшуу. Харин Яхадта хүдэлмэришэд 109.007 хүн болотороо олошороо.

Хүдөөгэйхидэй промышленностьда олоор ерэһэнэй, мүн жэжэ, хүсэд һайнаар оньһожоруулагдаагүй предприятинуудые нэгэдхүүлһэнэй, томодхоһоной ашаар хүдэлмэришэд олошороо. Тэрэшэлэн ороной бусад районуудһаа хүдэлмэришэд ерэһэн байна.

Манай Сибирьтэ илангаяа залуушуул олоор ерэнэ. Жэшээнь, орон дотор алдаршаһан Комсомольск-на-Амуре хотые барилгада ехэнхидээ залуушуул ерээ һэн. Залуу наһанай охин дүлэтэн бадаржа, богони болзорто шэнэ хото бодоо һэм шуу. Энэ барилгада совет арадуудай бүхы түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Энэнь һайшаалтай. Олон яһатанай хүбүүд, басагадые интернациональна үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлжэ, Коммунис партида, Эхэ орондоо хэлбэришэгүй дуратай ябахаданъ тон ехэ удхатай. Олон яһатанай хүн зон нэгэ бүлэдэ эблэржэ, аха дүүгэй хани барисаанай эгэршэгүй хүсэтэйе харуулна. Байгал-Амарай түмэр замай барилгада ерэһэн комсомолшууд энэнииень эли тодоор гэршэлнэ.

Сибириин автономито республика, область болон округуудай нэгэ ехэ амжалта юуб гэхэдэ, хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ нютаг зон олоор ороно. Олон мэргэжэлэй хүдэлмэришэд, ж э ш э э н ь, нүүрһэшэд, шулуушад, токарь, слесарь, түмэр замшад, машинист, барилгашад болон бусад олон яһатанай эбтэй эетэй бүлэдэ оролсожо, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Тиигэжэ 1959 ондо Яхадта хүдэлдэг 7.519 горнягуудай 219-ниинь, 96 металлургнуудһаа 8-ниинь, 11.717 металлистнуудһаа 1.015-ниинь яхадууд болоно. Тиихэдэ манай Буряадта иимэ байна: 3.622 горнягуудһаа 269-ниинь, 768 металлургнуудһаа 61-ниинь, 23.909 металлистнуудһаа 1.491-ниинь, 7.131 түмэр замшадһаа 250-ниинь буряадууд болоно.

Хэрбээ урдань ганса адуу малаа харууһалжа, миил гар үзүүрэй ажал хэжэ ябаһан һаа, харин мүнөө хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ оролсоод, ямаршьегүй һайнаар хүдэлжэ, Эхэ оронойнгоо баялигые арьбадхалсажа ябана бшуу.

Үшөө нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, нютаг зоной эхэнэрнүүд промышленна үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Бүд нэхэгшэд, зэрэгшэд, оёдолшод, полиграфистнууд олон байха. 1959 ондо хүн зониие бүридхэлдэ абаһан тоогоор хараха болоо һаа, 214 яхад эрэшүүл соохоо 155 яхад эхэнэрнүүд полиграфистаар хүдэлдэг байна. Хори гаран жэлэй туршада бүриньe олошорһон байха.

Хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ нютаг зоной дундаһаа эрхим һайн бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэд-хүдэлмэришэд, Социалис Ажалай Геройнууд олоор оролсоно. Буряад, Яхад, Хакас оронуудта болон бусад область, округуудта Социалис Ажалай Геройнууд олон юм. Тэдэнэр эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, залуу хүдэлмэришэдые ударидажа ябана. Жэшээнь, Буряад орондоо алдартай түрүүшүүл, Социалис Ажалай Геройнууд Д. К. Тумурова, А. Н. Оширов, Г. Тучинов гэгшэдые омогорхон дурданабди. Нютаг зоной хүдэлмэришэн бүлэдэ олоор оролсоод, урагшатай һайнаар хүдэлжэ байһые эдэ бүгэдэн харуулна гээшэ.

Һүүлэй арбан табан жэлэй туршада Сибириин национальна районуудта совхозууд олоор эмхидхэгдээ. Энэнь өөрын удха шанартай. Совхоздо хүдэлдэг хүнүүд хоёр бүлэг болож хубаарна. Хүдэлмэришэн ба алба хаагша! Тиихэдэ совхозуудай хүдэлмэришэд хүдэлмэришэн ангиин бэеэ дааһан бүлэг болоно. Совхозой хүдэлмэришэд мүнөө найман час хүдэлнэ, һара бүри салин абана. Гэбэшье гэр бараатай, үмсэдөө малтай, буусын газартай ха юм. Иимэ дээрэһээ промышленна предприятинуудта хүдэлдэг хүдэлмэришэдһөө нэгэ тиимэ ондоошог, ажабайдалайнгаа талаар колхознигуудта дүтэрхы гээшэ.

Нютаг бүхэндэ ашагта малтамалай үргэнөөр ашаглагдажа, фабрика ба заводуудай олошорхотой сасуу, хэнэйшье мэдэһээр, хүдэлмэришэн анги ургана. Тиихэдэ нютаг зоной дундаһаа хүдэлмэришэд гарана.

П. ХАПТАЕВ,
түүхын эрдэмэй доктор.

ХАМАГ ХҮСЭЭЭ — АЖАЛШАДЫЕ ХАНГАЛГАДА

Зэдын аймагта ажалшадые хангаха хүдэлмэри жэл ерэхэ бүри hайжаржа байна. Үнгэрөөшэ жэл аймагай худалдаа наймаанай организацинууд түсэбөө бүхы талаарнь үлүү-гөөр дүүргээ hэн. Энэ жэл hайн муу бэшээр эхилэгдэн-эй. Эд бараанай эрьесын түрүүшын хахад жэлэй түсэб түүлэн дүүргэгдээ. Түсэбэй hоор аймагай эд хэрэглэгшэ-дэй кооперации 232,9 мянган түхэриг сэбэр олзо оруулха түсэбөө 288,1 мянган түхэ-ригтэ хүргөө. Тиихэдэ То-ронин совхозрабкооп (түрүү-лэгшэнь Ф. П. Осколков), сэ-бэр олзо олохо түсэбөө 160 процент. Петропавловкын сельпо (түрүүлэгшэнь Т. Т. Бориненко) 137 процент дүүргэбэ.

Энэ жэлэй түрүүшын ха-хад жэлэй эд бараанай эрье-сын түсэб hайнаар дүүргэжэ байhан организаци олон. Жэ-шээлхэдэ, Петропавловкын сельпо хахад жэлэйнгээ түсэб 107 процент, Борьёогой сов-хозрабкооп (түрүүлэгшэнь Ц. Чойдонов) 101 процент, ...рой совхозрабкооп (түрүү-лэгшэнь П. И. Саликов) 100,6 процент, аймпотребсоюзай сельво (даагшань Г. С. Хан-лова) 114,7 процент дүүр-гэбэ.

Аймаг дотор худалдаа най-маанай хэды шэнээн ургажа байhые иимэ жэшээ харуулна. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперацида 1970 онойхиhоо 28,6 процент ехээр эд бараан худалдагдаха ёhотой. Хэрбээ 1971 ондо аймагай нэгэ хүн 451 түхэ-ригтэ эд бараа худалдан аба-hан hаа, 1973 ондо — 513 түхэриг хүрэтэр дээшэлээ. Тиихэдэ ажалшадта ном hу-дар, мотоцикл, телевизор бо-лон бусад үнэ ехэтэй эд хэ-рэгсэл ехээр худалдагдадаг болонхой. 1971 ондо аймаг до-тор 144 холодильник худал-дагдаа hаа, 1973 ондо—389. Үнгэрөөшэ жэл аймагаймнай 60 хүн хүнгэн автомашина худалдажа абаба.

Эд хэрэглэгшэдэй коопера-ци худалдаа наймаанай мате-риальна бааза бэхижүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэ-жэ байна. Юhэдэхи табан жэ-лэй эхинhээ аймаг дотор 270 мянган түхэригэй шэнэ барил-га хэгдээ. Энэ үедэ hэрюун унданай цех, hүнэй магазин, пивын бар, хэдэ хэдэн мага-зин, байрын гэрнүүд бариг-даа. Мүнөө аймаг доторнай 103 магазин, тэрэ тоодо ху-далдан абагшадай хэрэгтэй юумэеэ өөhэдөө шэлэн абаха 21 магазин, 3 пекарни, 7 столово хүдэлнэ.

Даалгагдаhан ажалдаа ха-рюусалгатай, оролдосотойгоор хандажа, хүн зондоо хүндэтэй болоhон наймаалагшад аймаг дотор үсөөн бэшэ. Табан хүн орден ба медальнуудаар шаг-нагдаа, табан хүн «Худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэ-ришэн» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Олон жэлэй туршада «Заготконтородо» хүдэлжэ байдаг фронтовик Б. Б. Будаев Октябриин ре-волюциин орденоор шагнаг-даа hэн. Тэрэнэй хүтэлбэрил-дэг коллектив энэ жэлэй хоёр кварталда Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Сове-дэй болон облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг алдан-гүй барижа ябана.

Эд хэрэглэгшэдэй коопе-рациин автобазын (директо-рынь Т. Е. Чувакин) коллек-тив эршэтэй hайнаар ажалла-жа байна. Автомашинын жо-лоошод А. И. Югов, И. И. Бутаков, М. И. Анисимов, И. Р. Филиппов ажалдаа эр-хим амжалтануудые туйлана. КПСС-эй гэшүүн М. Е. Чува-кин Буряадай АССР-эй Вер-ховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаг-даа, гаражай түрүү жолоошон А. И. Юговтэ аймагай түрүү жолоошоной нэрэ зэргэ ол-гогдоо.

Аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин олохон хүдэлмэ-рилэгшэд, тэрэ тоодо наймаа-лагшад Н. М. Панафидина, В. Д. Осколкова, А. А. Хар-ламова, хилээмэ баригша В. Е. Сербаева, автомашинын жо-лоошон М. А. Бальчугов, то-гоошон Л. К. Вершинина, «Заготконторын» баазын хү-дэлмэрилэгшэ Ю. Б. Буянтуе-ва гэгшэд КПСС-эй райкомой ба аймагай Соведэй гүйсэдхэ-хэ комитедэй грамотаар шаг-нагдаhан байха.

В. КЛОЧИХИН,
«Зэдын үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Нина Яковлевна Русина хорёод жэлэй туршада Тарбагатайн эд хэрэглэгшэдэй кооперациин складые даагшаар хүдэлнэ. Даалгагдаhан ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр, харюусалгатай-гаар хандадаг дээрэhээ, тэрэ нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болон-хой. Нина Яковлевна профсоюзай комитедэй гэшүүн, оло дахин шан, магтаалда хүр-тэhэн байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: складые даагша Н. Я. Русина.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

НЮТАГАЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ ҮҮСХЭЛ

Байгаали хамгаалха хүдэл-мэри hайжаруулхын түлөө со-циалис мүрысөө үргэнөөр дэл-гэрүүлхэ эдэбхи үүсхэл При-байкалиин аймагай ажалшадай депутадуудай Турунтаевска сельскэ Совет май hарада гар-гаhан байгаа. Тиин нютагтаа «РСФСР дотор байгаали хам-гаалха тухай» гэhэн хуулиин дүүргэлтые шалгахаар ниитын түлөөлэгшэд, нютагай Соведэй депутадуудые хабаадуулжа эхилhэн байнабди.

Мүнөө май, июнь, июль hа-рануудта сельсоведэй газар дээрэ байдаг эмэй зургаан «Прибайкалец» колхозой гэ-шүүд байгаали хамгаалха та-лаар горитойхон хүдэлмэри хэhэн байна. ВЛКСМ-эй рай-ком манай энэ үүсхэлые дэм-жэн, нютагай залуушуулhаа бүридэhэн байгаалиие хамгаал-ха дружина байгуулаа hэн. Тиин дружинадань мүнөө 60 эдэбхитэд тоологдоно. Эдэнэрэй ашаар нютагай ажалшад бүл-тадаа тооной байгаалиие хам-гаалха бүлгэмэй гэшүүд болон-хой. Жэшээнь, Турунтаево тосхоной дунда hургуулиин 100 hурагшад, багшанар бүл-гэмэй гэшүүд боложо, газаа-гууряа, үйлсэ гудамжануудтаа хорёод мянган сэсэг набша hуулгаа hэн. Мүн эдэнэр хуhа-най сэсэрлиг түхеэржэ, тэн-дээ 300 хуhанай эшэ hуулга-hан, хорёолhон байха юм.

Нютагай эдэбхитэдэй ашаар хэлхеэ холбооной, универмагай газаа сэсэрлигүүд түхеэрэгдэ-жэ, тэндэнь сэсэг набша, hөөг бургааhан hуулгагдаhан байна. Мүн Илалтын талмай дээрэ үнгэ бүриин сэсэгүүд таригдаа. Энээнhээ гадна, тос-хоной айл бүхэнэй газаагуур хамтадаа 500-гаад модон hуул-гагдаhан, сэсэгүүд таригдаhан байна.

Нютагай Соведэй депутадууд болон ниитын түлөөлэгшэд суббото, амаралтын үдэр-нүүдтэ хүрзэ, тармуурнуудаа үргэлэнхэй, сабшалан, бэлшээ-ри дээрэ ерэжэ, шулуу шохой-hоо сэбэрлэhэн, минеральна үтэгжүүлгэ оруулhан байгаа. Үшөө харгын захаар, ой модо-ной ургадаг талмай элдэб бур-таг убhэнhөө, шулуу шохойhоо сэбэрлэгдэжэ, аятай зохид бол-гогдоhон, Итанца горхоной эрье hаба заhагдаhан, уhанда шэн-гэhэн модонhоо сэбэрлэгдэhэн байна.

Эдиршүүл болон тосхоной ажалшад үнгэрhэн энэ үе соо 350 гектарта модо hуулгаhан, 500 гектар талмайн модонуу-дай хойноhоо харууhа эмхид-хээ.

Байгаалиие хамгаалха тушаа манай сельсове-дэй депутадууд, эдэбхитэд хорёод лекци уншаhан, Лени-най нэрэмжэтэ гудамжада гоё hайханаар шэмэглэгдэhэн «Байгаали ба хүн» гэhэн стенд эмхидхэhэн байгаабди. Тиихэдэ ой соогуур гараhан зүргэ хар-гын захаар «Байгаалияа бүл-тадаа хамгаалая!», «Зу-руул, папиросоо унтарааг-ты!» гэhэн уряа пла-кадуудые зуража, үлгэhэн бай-набди. Мүнөө манай тосхон урда жэлнүүдэйхидэ орходоо гоё hайхан болонхой. Энэ ха-даа нютагай эдэбхитэдэй хэ-hэн, бүтээhэн ажалай үрэ дүн ха юм.

Р. ГОНЧАРЕНКО.
ажалшадай депутадуудай Турунтаевска сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ААЖАМХАН ЗУНАЙ, БАЯРТАЙ!

Горнын ханхинама абяан үглөөнэй hэрюундэ элеэр соностоно. Нарhан тужын гүн дун-да hуурижаhан «Орлёнок» ла-гериин байрануудhаа эдиршүүл гүйлдэжэ гараад, горхон тээшэ урилдашабад. Иигэжэ лагериин үдэр эхилбэ.

Ахалагша пионервожата Ольга Александровна Дремухи-на лагериингаа ажабайдал ту-хай хөөрэнэ:

— Мүнөө гурбадахи халаан амаржа байна. Үхибүүдэй ерэхэдэнь хүн бүхэндэ тусхай асуудалнуудтай анкетэ барюу-лагдадаг. Тиигэжэ хэн ямар юумээр hонирходог бэ, хэн юу хэжэ шададаг бэ гэhэн мэдээ-сэлнүүд абтадаг. Тэдэнэй ун-дэhэн дээрэ хүдэлмэреэ эмхид-хэхэдэ таарамжатай байдаг.

Уданшьегүй үхибүүд шуулал-даhаар бусажа, үглөөнэй гим-настика хэжэ эхилбэд.

— Ерэхэ жэлдэ лагерьнай 20 жэлэйнгээ ой гүйсэхэ юм. — гээд Ольга Александровна хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — 1955 ондо эндэ томо майха-нууд соо үхибүүд олоороо бай-hан hаа, мүнөө, харыт ямар гоёнууд гэрнүүд баригдаа гэ-шэб. Түрүүн оройдоол 150 хүү-гэд амарhан hаа, мүнөө нэгэ сезондо 430 эдиршүүл амардаг болонхой.

Горнинуудай зэдэлээн, бараба-най аянга доро үглөөнэй ли-нейкэ эхилбэ. Үхибүүдэй ша-рай баяртайнууд. Мүноодэр hонирхолтой наадан «Сур хар-баан» болохо, тиимэhээ эдир-шүүл наадаанай эхилхые хүлеэ-жэ ядан байна хаш. Гэбэшье наадаанай урда тээ эдеэлхэ хэ-рэгтэй. Отрядууд жагсаалаараа столово тээшэ hубарибад.

Столово соо hэрюун, амтатай эдеэнэй хангал анхилна. Шара-hан омоли хэнэйшье шүлхэ гоожуулхал.

— Үхибүүднай «Сур хар-баанда» үнинэй бэлдэжэ эхи-лээ юм. Энэ hонирхолтой наа-да бүри нэгэдэхи халаанhаа хойшо эмхидхэнэбди, — гээд лагериин ахамад педагог Нонна Дмитриевна Зельбст хөөрэнэ,— отряд бүхэн ямар нэгэ аймагай ажабайдал зураглан харуулха гэжэ оролдохо.

Уданшьегүй барилгашадай профсоюзай обкомой харьяата «Орленок» лагериин стадион дээрэ баяр ёhололой оршон бай-далда наадан, мүрысөөн эхил-бэ. «Альтаир» гэhэн нэрэтэй нэгэдэхи отряд мүнөөдэр рес-публикын түб Улаан-Үдэ хо-тын түлөөлэгшэд болонхой. Тиимэhээ тэдэнэр аймагай тү-лөөлэгшэд болоод наадаhан бусад отрядуудые угтажа аба-на. «Сайн байна! Сайн байна!» — гэжэ баярай мэн-дэшэлгэ хэлэн, аймагай түлөөлэгшэд асарhан бэлэгүүдээ баринад. Кабанскын аймагайхид шараhан нугаhа баринхайнууд, Хориинхид хо-нин төөлэй дээрэ үргэнэд. Хэ-жэнгын аймагай отряд үхэрэй дүрсэ уранаар бүтээгээд аса-раа. Буряад дуунууд, буряад уран зохёолшодой шүлэгүүд зэдэлнэ. Отряд бүхэн буряад арадай хатар гүйсэдхэнэ. hүүлдэнь барандаа ёохор ха-тарбад. Каменск хотын 1-дэхи hургуулиин hурагша Сережа Комаров бэрхээр хатардагаа харуулба.

Сур харбаанай үедэ эдир зу-раашадай конкурс болоо. Отря-дуудай зураашад байрануудаа буряад арадай уран угалзануу-даар шэмэглээ. Мүн эндэ ай-магай ажабайдал харуулhан булангууд эмхидхэгдээ. Баун-тын аймаг харуулhан «Сол-нышко» отрядайхид моногор томо «алта» барна. «Чебураш-ка» отрядай октябрятанууд Баргажанай заповеднигэй амитад тухай hонирхолтой стенд бэлэдхээ.

Эдир спортсменүүдэй мүры-сөөнүүд эхилбэ. Мори урил-даан. Эгээл багашуул модон морёор урилдабад. Эндэ «Тула» отряд түрүүлбэ. Дунда наhанай үхибүүд hур харбалгаар мүры-сэбэ. Харин томохон хүбүүд барилдабад. Мүрысөөндэ түрүү-лэн гарагшадта шангууд ба-рюулагдаа. Эрхимэй эрхимүүд-тэ медальнууд барюулагдаа.

Энэ үдэр элдэб аттракцио-нууд, викторинэнүүд эмхидхэг-дээ. Пионернүүд энээндэ эдэб-хитэйгээр хабаадаа. Республи-кын хүгжэлтэ тухай, арадуу-дай хани барисаан тухай асуу-далнуудта үхибүүд тон тодор-хой харюу үгэжэ вожатанар болон хүмүүжүүлэгшэдээ бая-суулнад.

— Арадуудай хоорондын интернациональна хани нүхэ-сэл тухай олон тоото лекци-нүүд уншагдаа, — гээд Ольга Александровна хөөрэнэ. — hаяхана Большереченскын за-гаhа үсхэбэрилгын заводто ажаллажа байгаа Москвагай Гүрэнэй университедэй сту-дентнэртэй уулзалга болоо. Уулзалгын үедэ манай пионер-нүүд студентнэр-барилгашадай отрядта ажаллажа байгаа ГДР-эй, Чехословакиин, Москвагай студентнэртэ концерт харуу-лаа, бэлэгүүдые баряа. Мүн айлшадшье өөhэдынгөө бэлиг шадабари харуулжа, бидэниие баясуулаа. hонирхолтой уул-залга футболой мүрысөөгөөр дүүрээ...

Олон зоной хабаадалгатай мүрысөөншье дүүрэжэ, үхи-бүүд уhанда орохоёо горхон тээшэ гүйлдэбэд.

Үнинэй мэдээжэ багша, хү-мүүжүүлэгшэ Анна Семеновна Плужникова hүүлэй 15 жэлэй туршада тус лагериие хүтэлбэ-рилнэ. Тэрэнэй hурагшад мү-нөө өөhэдөө багшанар болонхой, мүн лэ зунай үедэ пионернүү-дэй лагерьнуудта хүмүүжүү-лэгшэдээр, вожатануудаар ажаллажа байнхай.

Уданшьегүй аажамхан зунай үедэ амарhан үхибүүдэй хэ-шээлдээ орохо сагынь боло-хонь. Үхибүүд зунай үедэ ажаллаа, амараашье. Тэдэнэр Үндэр наhатайшуулай байшан-да ошожо газаагуурхиинь сэ-бэрлэжэ үгэдэг, наhатайшуул-да ном уншажа, бэшэг бэшэ-жэ туhалдаг байгаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Эдир барабанщигууд. 2. Столово соо. 3. Баяр ёhололой жагсаа-лай үедэ.

Б. БАТОЕВ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.
Кабанскын аймаг.

...ҮЙСЭД ЭДЭГЭХЭ ГЭБЭЛ...

ЭЛҮҮР ЭНХЫН БУЛАН

Уушханай ханяадан... Энэ ...дэ үбшэн хэдэн зуу мян-ган хүнэй ами наhа таhал-даhан, ямаршье аргада ...дадаггүй гай гэжэ арад ...хэдэн зуун жэлэй тур-шада тоолодог байhан юм. ...э үбшэниие аргалха хэрэг-...манай Совет гүрэн гол ...аралаа табиhан, дүй дүр-...тэй ухаан бэлигтэн ууш-...най ханяада яажа эдэгээ-...лохоб гэжэ зүб арга ...эй дээрэ түрүүлэн оло-...үүхэтэй. Энэнэй ашаар ...эрдэмтэд уушханай ...ядаар үбшэлhэн хэдэн ...тгаад хүниие аргалжа, ...үр, энхэ болгоhон түүхэ-...

...алдабарита хүндэ үб-...өөр үбдэхэ ушар манай ...ндэ тон үсөөн болонхой. ...ушханай ханяадаар үбдэ-...хүнүүд санатори, тус-...курортдо эмшэлэгшэдэй ...уухан доро гүйсэд арга-...лжа, элүүр энхэ болоод, ...баяртай гэр бүлэдөө, ...хүүгэдтээ ошодог. Теэд ...зарим үбшэнтэн вра-...хэлэhэн заабариие ха-...ирууулдаг, архи уудаг, ...татадаг байна. Архи. ...инай хүнэй бэедэ ямар ...хоро хүргэдэг тушаа эндэ ...номоор гэжэ hанагдана. ...хиие хэм соонь уугаад ...ада, эдеэ хоол оросо-...ше, ажаллахадашье хүн-...болодог» гэжэ байгаад ...зим хүнүүд номнодог зан-...тай.

...энээн тушаа тогтожо, ар-...хүнэй бэедэ ямар хоро ...ргэдэг тухай хөөрэжэ ...моор. Архинша хүн бэеэ ...иика шададаггүй, халтад ...юумэhээ уур сухалаа ...дэг, унтахадаашье ту-...ур, ухааниинь балартажа ...дадаг. «Гашуун унда» ...рэ болоод уудаг зоной ...шарайнь зүдэрүү, га-...ай хүрьhэндэл хара боло-... юм. Иимэ зон илангаяа ...нэй, зүрхэнэй, уушха-... болон бусад үбшөөр үб-...

Уушханай ханяадаар үбдэ-... хүнүүд амандаа бал-...шье архи, гонзогоршье ...мхи татаха ёhогүй. Гэбэ-..., эмшэлүүлэгшэдэй дунда ...ачай заабариие баримтал-...гүй хүнүүд яhала бии. ...ханай ханяадан хүндэ ...нэй тоодо ородогшье ..., мүнөө үедэ тэрэниие ...оод аргалжа болоно гэжэ ... бүхэн hайн мэдэдэг, ... шухала хэрэгтэ бүхы ...абари, мэргэжэлээ гар-...даг.

...бшэн хүн элүүр энхэ ...хо гээ hаа, врачай заа-...рние тон нягтаар барим-талха, бэедээ найдаха зэр-гэтэй.

Энэ хүндэ үбшэндэ нэр-бэгдэhэн хүн богонихон бол-зорой туршада 3-4 дахин архи уугаад байбал, тэрэнэй амисхалынь дээрэ болодог, эмшэлгэнь хии талаар үн-гэрдэг юм. Уушханай ханяа-дые гүйсэд аргалагдадаггүй гэжэ эндэ хэлэлтэй.

Архи уудаг ханяадатай хүнүүд уудаггүй үбшэнтэн-дэ орходоо 3 дахин олоор үхэдэг гэжэ профессор Озё-ров өөрынгөө ном соо бэ-шэhэн байдаг. Ханяадатай архиншад өөhэдынгөө наhые 15—20 жэлээр охор болгоно гэжэ эндэ хэлэлтэй. Жэ-шээнь, үбшэнтэн С. гэгшэ 46 наhатайдаа нёдондо жэл-дэ уушханай ханяадаар үб-дэhэн юм. Үбшэнтэн боль-ницада аргалуулжа байха-даашье, үдэр бүри шахуу «уhа дэрлэжэ», саг үргэл-жэ тэндэхи гуримые эбдэдэг байгаа. Тиимэhээ С. гэг-шые гэртэнь ябуулhан юм. Энэ үбшэнтэн болоhон үйлэ хэрэг дээрэhээ тобшолол хэжэ, архияа орхёогүй, ха-рин бүри ехээр уудаг бо-лоо. Хүндөөр үбшэлhэнэйн-гөө удаа 10 hара болоод байхада, энэ хүн энэл шал-тагhаа наhа бараа.

Ханяадатай хүн мүн там-хи татаха ёhогүй гэжэ дээ-рэ хэлэгдээ hэн. Хүндэ үб-шэнтэндэ тамхин ямар хоро хүргэнэб гэжэ хэлэлтэй гээд hанагдана. Тамхин зүрхэндэ, уушханда ехэ хоро хүр-гэдэг гээшэ. Нэгэ папирос татаhан хүнэй шуhанай hу-дал 25—30 минутын турша-да нарин болодог байха. Энэнь зүрхэнэй сохисодо, уушханай хүдэлсэдэ ехэ муу.

Тамхинай утаан ханяа-датай хүндэ ехэ хоро хүргэ-дэг гэжэ эндэ онсо тэмдэг-лэлтэй. Тамхинша хүнэй ехэнхинь энэ хүндэ үбшэн-дэ нэрбэгдэнэ гэжэ олон жэ-лэй ажаглалта гүйсэд гэр-шэлhэн байха. Ханяадатай хүн сэбэр агаараар амилхын орондо тамхинай утаагаар уушхаяа дүүргэхэдээ нэн түрүүн өөртөө ехэ хоро хүр-гэнэ. Тамхинай утаанда эл-дэб хорото бодосууд бии юм. Тиимэhээ элүүр болохо гэбэл, тамхияа огто хаяха хэрэгтэй.

Е. ТОЛМАЧЕВА,
уушханай үбшэнтэниие аргалдаг республиканска диспансерэй врач.

КЛУБАЙ ГАЛХАН ЯЛАРНА

Билюутэ тосхоной залуу-шуул суббото бүхэндэ ама-ралтын үдэшэ үнгэргэжэ байха гэжэ шиидэбэ. Клубай болон библиотекын совет ямар хүдэлмэри ябуулха ту-хайгаа түсэб зохёогоо.

...Мүнөө нютагай залуу-шуулые уряалан дуудаhан галхан клубай сонхоор суб-ботын үдэшэ бүри ялардаг болобо. «Хүнэй сагаан сэдь-хэл ба hонирхол тухай» гэ-hэн үгэ бүляалдаата хөөрэл-дөөн эндэ болоhон байна. Ажабайдалдаа, ажалдаа за-луу хүн бэеэ ямараар абажа ябахаб гэhэн асуудалаар дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн бо-лоо. Энэ хөөрэлдөөндэ нюта-гай эдир хүбүүд, басагад эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Библиотекэ соо эмхидхэг-дэhэн номой выставкэ хөө-рэлдөөндэ хабаадагшадта ту-hалhан, суглараганшадай анха-рал татаhан байна. Юуб гэ-хэдэ, хүнэй зан ябадал, жаяг заршам тухай хөөрэhэн ли-тература эндэ байгаа.

В. БОРИСОВ.
Бэшүүрэй аймаг.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

УОНГБИИН КОЛЛЕКТИВ МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАБА

ХАНОЙ. ДРВ-гэй Элшэ хүсэнэй болон шулуун нүүр-hэнэй промышленностиин министерствын шиидхэбэ-риин ёhоор Уонгби электро-станциин коллективтэ прези-дент Тон Дык Тхангын нэрэмжэтэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба. Ороной экономикые hэргээн бодхоохо, хүгжөөхэ талаар дэлгэрhэн мүрысөөндэ туй-лаhан амжалтануудайнгаа түлөө энэ предприяти иимэ шагналда хүртөө.

Уонгби—Хойто Вьетна-май ехэ электростанцинуу-дай нэгэн мүн. Энэ хадаа Советскэ Союзай техниче-скэ туhаламжаар бодхоог-доhон байха юм. Эндэ үй-лэдбэрилэгдэhэн электрын элшэ хүсэн Куангнинь про-винциин предприятинууд бо-лон шулуу нүүрhэнэй шах-тануудта, мүн ДРВ-гэй промышленна ехэ түб болохо Хайфон гэжэ порт-хотодо дамжуулагдана.

Уонгбиин барилгашад, ашаглагшад энэ жэлэй хо-ёрдохи кварталда агрега-дууд ба түхеэрэлгэнүүдээ түргөөр заhабарилжа дүүр-гээ, үйлэдбэриин шэнэ хүсэ-нүүдые хараалагдаhан бол-зорhоо урид|шалан ашаглал-гада тушаагаа. Хоёр hарын туршада станциин хүсэн хэдэн мянган киловаттаар нэмэhэн байна. Түүхэй эд арьбалан гамналгын, үйлэд-бэриин эмхидхэл болон хү-тэлбэрилгые hэльбэн таби-хын түлөө тэмсэлдэ хүдэл-мэришэд, инженернүүд, тех-нигүүд hайн дүнгүүдые туй-лаба. Иигэжэ электрын элшэ хүсэнэй өөрынь үнэ сэн нилээд доошолhон байна.

Проектээр хараалагдаhан хүсэндөө станциин оротор Уонгбиин хүдэлмэришэд ехэ ажал хэхэ ёhотой. Мүнөө станциин байшангууд, транс-форматорнууд, бомбодолго-до hандаргагдаhан агрега-дууд hэргээн заhабарилаг-дана.

ПРЕДПРИЯТИИН ОЙН БАЯР

БУДАПЕШТ. Байгуулаг-даhаар 25 жэлэйнгээ ойе тэм дэглэжэ байhан, Венгриин гадаадын худалдаа наймаа-най «Артэкс» гэжэ пред-приятипродукцияа дэлхэйн зуун орондо худалдадаг юм. «Артэксын» гоё hайхан ме-бель, хибэс, элдэб бүд, спортивна зэр зэмсэгүүд хи-лын саана суурхадаг болон-хой. Экономическа харил-сан туhалалсалгын Соведэй Москвадахи байшанда та-бигдаhан мебелиие энэ пред-приятибүтээhэн байна. Венгриин 400 предприятиин продукциие хилын саана худалдадаг «Артэкс» эд бараанайнгаа ассортимен-тые үргэдхэлгэдэ ехэ анха-рал хандуулна. Тиигэжэ эн-дэ дэлхэйн дэлгүүрэй эд бараае шэнжэлэн хаража байдаг тусхай захиргаан бии болгогдонхой.

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ УЛАСХООРОНДЫН УЗЕЛ

СОФИ. Телекоммуника-ционно транзитна уласхоо-рондын түбые Болгариин ниислэлдэ эмхидхэн бай-гуулха гэhэн шиидхэбэри абтанхай. Шэнэ түб Евро-пын абонентнүүдые Дүтын Зүүн зүгэй, Азиин оронууд-тай, мүн баhа Афина, Бел-град, Бухарест хотонуудтай холбоотой болохо юм. Теле-графна, телефонно хэлхеэ холбооной уласхоорондын зүбшэлэлгын комитедтэй социалис оронуудай хэлхеэ холбоо тогтоохо шиидхэбэ-ритэй зохилдуулан, теле-коммуникационно түб бай-гуулагдажа, Софи хадаа хэлхеэ холбооной уласхоо-рондын узелай шанараар Париж, Рим, Прага болон бусад хотонуудтай адли эр-хэтэй болохо юм. Энэ түб 4 миллион шахуу абонент хангаха байна.

МАО ЯДЕРНА КНОПКЫН ДЭРГЭДЭ

«Зургаан атомна бомботой болоол hаа, намда бэшэ юумэ хэрэггүй hэн», — гэжэ юhэн жэлэй урда тээ Мао тон hанажа байhан юумэеэ Франциин новеллист Андре Мальро гэгшэдэ хэлэhэн байгаа.

Энэ hанаашань үни хада сүм хүсэлдөө гэжэ үнгэрэг-шэ июнь hарын 17-до Грин-вичээр 6.00 сагта Чжун-наньхай гэдэг ордон соо жэнгирhэн телефоной хонхо-долго Маодо hануулба. Ушар юуб гэхэдэ, эгээл энэ үедэ Лобнор гэдэг Хитадай тур-шалгын талмайда хэгдэhэн ээлжээтэ ядерна тэhэрэлгын тооhон аалиханаар газарта hуужа байгаа бшуу.

КНР-тэ тэhэлэгдэhэн тэрэ бомбо Хиросимада хаягдаhан бомбоhоо 50 дахин ехэ хү-сэтэй гэhэн тобшолол дэл-хэйн эрдэм ухаанай түбүүд хэhэн байна. Хитадай ядер-на зэбсэгэй энэ арбан зур-гаадахи туршалга эгээл муу-хай аргаар дахин агаарта хэгдэбэ.

Нёдондо жэлэй июньдэ мүн лэ ядерна бомбо Пеки-нэй тэhэлхэдэ, Япон дээгүүр радиоактивностиин хэмжээн 350 дахин ехэ болошоо hэн! Хиросимада хаягдаhан бом-боhоо ехээр хохидоhон энэ оронойхид хура бороонhоо хорохо, хорлогдоhон агаа-раар хэды дахин амилhанаа тооложо ябаха баатай боло-hон байна. Мүнөө Хитадта хэгдэhэн тэhэрэлгэ 1 милли-он тонно тринитротолуолой тэhэрhэнтэй адли байжэ, мүн лэ радиоактивна тооhо агаар-та ехээр тарааба.

1964 оной октябрьhаа хойшо Хитадта хэгдэhэн хо-ри шахуу туршалга Пекинэй ядерна хүсэ шадалые ойрын сагта нилээд хубилгаха ёhо-той гэжэ Японой националь-на оборонын управлени бэ-шээ. Энэ управлениинхид Хитадта шэнэ ядерна тур-шалгын хэгдэхээ байhан ту-хай бүри июниин 4-дэ мэ-дэжэ хэлэhэн юм. Мүнөө Хи-тадта гансал бомбо бэшэ, харин түби хоорондын бал-листическэ ракетын тэhэрдэг урдахи хубинь туршагдаха болонхой гэжэ дурсагдаhан управлени тоолоно.

Тиимэ болохолоороо, Пе-кин ядерна зэбсэгээр буса-дые занан hүрдүүлхэ ута гартай болобо гэжэ мэргэ-жэлтэд тоолоно. Зүүн-Урда Ази (Австрали хүрэтэр), мүн Африкын түби ядерна кнопкын дэргэдэ hуугаашаМаогой харата шовинис по-литикын хүсөөр тогтоогдожо байгаа түгшүүрилтэ байда-лай хашаланда орохо янза-тай.

Пекин атомна зэбсэгээрээ түгшүүрил шангадхан, 800 миллион хитадуудта үлэсхэ-лэн хооhон, казармын байда-лыень мартуулха хүсэлэнтэй. Гэбэшье энэнь хүн түрэл-тэндэ айхабтар харша. Дэл-хэйн арадууд өөhэд өөhэдын-гөө ороной экономическа асуудалнуудые шиидхэ-хын тулада эб най-рамдалта, аюулгүй, ам-галан байдалые маша ехээр хүсэжэ байна. Түгшүү-рилтэ байдал hулаpуулхые хүсэгшэд ядерна буу зэбсэ-гые газар дорошье тэhэлэл-гые хизаарлажа, эсэсэй эсэстэ тогтоогдоhон болзор соо ядерна туршалга сүм бо-люулха гэжэ дурадхана. Энээниинь олонхи оронууд hайшаан дэмжэнэ.

Теэд хүгжэжэ байгаа оро-нуудай «хамгаалагшань» гээ-шэб гэжэ бэеэ соносхоhон Пекин өөрынгөө ядерна тэhэ-рэлгэhээ «дүлииржэ», тэдэ хүгжэжэ байгаа оронуудай аша туhын түлөө шагнуур-хан оролдохо хаба хүсэлгүй болонхой.

В. СИМОНОВ.
(АПН).

5-haa 17 хүрэтэр наһанай хоёр зуу тухай үхибүүд Ростов-на-Дону хотодо hаяхан байгуулагдаһан автогородогто ябагашуулай болон автомобиляар ябаха дүримүүдые шудалха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: харууһандань байгшадта — эдир автоинспекторнүүдэй кружогой гэшүүдтэ автогородогой ГАИ-гай начальник, харгын харуулай ахамад инспектор, милициин лейтенант Галина Умитбаева ехэ анхарал хандуулна.

АПН-эй фото.

ТОБШОХОНООР...

☆ Бэшүүр тосхондо түймэр сарагшадан жолоошодой дунда мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ түймэр сарагшадай аймагай хэдэн жолоошод өөһэдынгөө мэргэжэл шадабарине харуулба.

Дүн гаргахада жолоошод Н. Л. Тюрюханов, К. Г. Тюрюханов, Н. И. Мостовщиков гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн байна.

П. АЮШЕЕВ.

☆ Техническэ мэргэжэл олгодог дүрбэн училищи байгша оной сентябрийн нэгэнһээ юрэнхы һургуули болгогдобо. Тиимэ училищи дүүргэһэн һурагшад мэргэжэлэйнгээ хажуугаар, дунда һургуули дүүргээ гэһэн үнэмшэлгэ абаха.

Б. МИРОМАНОВ.

☆ Һүүлэй үедэ Тээгдэ тосхондо олон тоото барилганууд баригдажа эхилэнхэй. Мүнөө эндэ һургуулиин хоёр дабхар байшан баригдахаар түхеэрэлгын хүдэлмэри эхилбэ. Тиин ойрын жэлнүүдтэ һурагшад нэгэ халаанда һурадаг боложо амархань.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

ХУРДАН ХҮЛЭГҮҮД УРИЛДАХАНЬ

Байгша оной августын 20—25-най үдэрнүүдтэ республикын ипподром дээрэ Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоны түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэхэнь. Мүрысөөндэ Эрхүүгэй, Амарай областьнуудай, манай республикын хурдан хүлэгүүд хабаадалсаха болонхой.

Урилдаанда хабаадалсаха манай республикын ипподромой морид эдэ үдэрнүүдтэ тусхай графигай ёһоор һорилго гарана. Моридые һургагшад В. Валеев, В. Эрдынеев болон бусад тэдэнээ үдэр бүри һорижо туха сүлөөгүй. Тиихэдэ ипподромой арбан табан зооветмэргэжэлтэд моридой бэе махабадые, шэгнүүрые саг соонь хёрхоор шалгажа үзэдэг, шэгнэдэг байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай ипподромой суглуулагдамал команда зонынгоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, дамжуулгын кубогта хүртэһэн юм. Һаяар эхилхэ зонын урилдаанда дахинаа амжалта туйлахыень хүсэе.

А. НИМАЕВ.

ЕХЭ НААДАНАЙ УРДА ТЭЭ...

Хүнгэн атлетикээр «Труд» ДСО-гой областной Соведэй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн августын 17—18-да Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болобо. БурАССР-эй зунай VI спартакиадын тоосоондо энэ мүрысөөн үнгэргэгдэһэн байгаа. Хандагатайн леспромхозой, Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай, Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай, Буряадай барилгын управлениин, нарин сэмбын комбинадай прибор-бүтээлгын ба судна-бүтээлгын заводуудай хүнгэн атледүүд мүрысөөндэ хабаадаба.

Хоёр үдэрэй турша соо эдэнэр спортын 28 зүйлөөр түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысэһэн байна.

Эдэбхитэй шанга тэмсэлдэ Буряадай барилгын управлениин хүнгэн атледүүд 13044 очко абажа, командагаа илалта туйлаа. Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай спортсменүүд эдээнһээ 4 мянган очкогоор гээгдэжэ, хоёрдохи һууридa гараба. Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай түлөөлэгшэд шангай гурбадахи һуури эзэлээ — 8425 очкотой.

Буряадай барилгын управлениин физическэ культура ба спортын инструктор, спортын мастерта кандидат Андрей Чебунин 5 зүйлэй мүрысөөгөөр эрэшүүлэй дунда нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Тэрэ 3189 очко абаһан байна. Улаан-Үдэ хотын 17-дохи һургуулиин багша Николай Корпуков, целлюлозно-картоной комбинадай спортсмен Анатолий Черных гэгшэд тус тустаа хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводой түлөөлэгшэ Зина Кушнарева 1513 очко абажа, гурбан зүйлөөр эхэнэрнүүдэй дунда илаһан байна. Буряадай барилгын управлениин хүнгэн атлет Ирина Чистякова — хоёрдохи, Хандагатайн леспромхозой спортсменка Надежда Житихина гурабадахи һууридa гараба.

Хоёр үдэрэй турша соо болоһон мүрысөөнэй үедэ яһала һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаһан байна. Жэшээнь, Андрей Чебунин диск, жада шэдэхэдээ бултанһаа һураггүй булюу байгаа — 43, 12 болон 50 метртэ диск, жада шэдээ. Эрэшүүлэй дунда 1500 метрэй зайда урилдахадаа, Хандагатайн леспромхозой хүнгэн атлет Юрий Воеводин 4.01,7 минута саг харуулжа, түрүү һуури эзэлээ. Юрий Климов (ЦКК), спортын мастер Федор Капустин («Бурятцелинстрой») удаадахи һууринуудта гараһан байха юм. 5000 метрэй зайда болоһон урилдаан илангаяа һонирхолтойгоор үнгэржэ, сугларагшадай анхарал татаба. Эндэ Юрий Климов 15.17,1 минута соо гаталжа, илалта туйлаа. Хандагатайн леспромхозой түлөөлэгшэ Юрий Воеводин 400 метрэй урилдаанда шалгарба — 51,9 секунда.

Эхэнэрнүүдэй дунда 100 метрэй урилдаанда 44-дэхи һургуулиин хүнгэн атлет Надя Виноградова 12,7 секунда саг харуулжа, эрхимлэһэн байна. Буряадай барилгын управлениин түлөөлэгшэ Надя Чернова тэрээнһээ 0,1 секундаар гээгдэжэ, хоёрдохи һууридa гараа. Судна-бүтээлгын заводой конструктор Э. Жукова 30 метр 40 сантиметртэ диск шэдэжэ, коллективэйнгээ амжалтада хубитаяа ехээр оруулһан байна.

Илажа гараһан Буряадай барилгын управлениин командада дамжуулгын кубок барюулагдаа.

Программын элдэб зүйлнүүдээр илагшад грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаба.

— Хоёр үдэрэй турша соо болоһон мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Труд» ДСО-гой команда бүридүүлбэбди. Августын 23-haa 25 болотор БурАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнгэргэгдэхэ зунай VI спартакиадада тэрэ хабаадажа, бүлгэмэйнгөө нэрэ хүндые хамгаалха ёһотой. Тиин энэ мүрысөөндэ амжалта туйлахыетнай таанадта хүсэнэбди, — гэжэ «Труд» ДСО-гой областной Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Сергей Цыдыпович Цымпилов мүрысөөнэй түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Футбол

ЭРХИМЛЭГШЭД «БҮДЭРБЭ»

Футболоор орон доторoo түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн ээлжээтэ наадананай үнгэргэгдэхэ бүри хойгуурхи һуури эзэлжэ ябаһан командын футболистнууд һайнаар наадахые оролдоно. Энэ юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, уулзалгын түгэсхэлдэ һүүлшын һууринуудые эзэлһэн команда ерэхэ жэлэй нааданда хабаадалсаха эрхэгүй болохонь ха юм. Тиимэһээ мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудые эзэлжэ ябаһан командануудай мүнөөнһөө байдалаа һайжаруулаагүй haaнь, саашадаа бэрхэшээлтэ байдалда ороходь мэдээжэ.

Августын 18-да үнгэргэгдэһэн наадананай дүн хаража үзэхэдэ, дээрэ хэлэгдэһэн баримта тодоруулһан байна. Хабарhaa хойшо нэгэшье командада шүүгдэнгүй, ульгам бэрхээр наадажа ябаһан Барнаулай «Динамо» командa ээлжээтэ уулзалгануудаа үнгэргэхөөр Алас-Дурна зүгэй хото городуудай футболистнуудта айлшалжа эхилбэ. Эдэнэр түрүүшынгээ наада Шэтын «Локомотивгай» үнгэргэхөөр ошоһон байна. Эндэ шадамар бэрхээр наадаһан талмайн эзэд айлшадаа 1:0 тоотойгоор «бүдэрүүлжэ», «шүүгдээ» гэһэн хүсэнэгтэ тоо нээлгэһэн байна.

Мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һууридa гараһан Благовещенскын «Амур» команда өөрынгөө стадион дээрэ Прокопьевскын «Шахтер» командатай наадаһан байгаа. Уншагшадай мэдэһээр «Шахтерой» футболистнууд мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлжэ ябаһан. Тиибэшье һаа, шадамар бэрхээр наадажа, талмайн эзэдые 1:0 тоотойгоор шүүжэ гараһан байха юм. Мүн Владивостогой «Луч» командын футболистнууд Южно-Сахалинскын «Сахалин» командада айлшалхадаа, баһал «бүдэржэ» 1:0 тоотойгоор шүүгдэбэ. Манай хүршэ — Эрхүүгэй «Авиатор» өөрынгөө стадион дээрэ Красноярскын «Автомобилист» командада 0:2 тоотойгоор шүүгдэшэбэ. Новосибирскын «Чкаловец» Тюмениин «Нефтяникгай» стадион дээрэ наадаһан юм. Эдэнэр уулзалгаяа 1:1 тоотойгоор түгэсхэжэ, нэжээд очко өөһэ өөһэдтөө нэмэбэ.

Һүүлэй үедэ һайнаар наадажа эхилһэн «Вулканай» футболистнууд эдэнэртэ айлшалһан Хабаровскын СКА командые 2:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, урагшаа дабшажа, мүрысөөнэй таблицада зургаадахи һуури эзэлбэ. Энэ үдэр манай «Сэлэнгэ» команда «Торпедын футболистнуудта 1:2 тоотойгоор шүүгдэхэдээ, нэгэ һуури гэдэргээ сухариба. «Иртыш» — «Уралец» — 3:2. «Зауралец» — «Челябинскын «Локомотив» — 3:1 тоотойгоор наадаба.

Удаадахи наадан августын 22-то үнгэргэгдэхэ. Энэ үдэр «Сэлэнгэ» команда Барнаулай «Динамо» командатай өөрынгөө стадион дээрэ наадаха юм. Наадан үдэшын долоон часhaa эхилхэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бумбэгэ	Очко
«Динамо» Барнаул	21	13	7	1	42:10	33
«Амур» Благовещенск	21	10	7	4	26:14	27
«Луч» Владивосток	21	10	5	6	39:22	25
«Автомобилист» Красн.	21	11	3	7	29:23	25
«Чкаловец» Н-Сибир.	21	9	7	6	27:25	25
«Вулкан» П-Кам.	21	10	4	7	24:16	24
«Нефтяник» тюмень	22	9	6	7	27:29	24
«Торпедо» Томск	21	10	3	8	22:27	23
СКА Хабаровск	21	8	6	7	35:33	22
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	21	8	6	7	21:22	22
«Иртыш» Омск	22	7	7	8	23:32	21
«Уралец» Н-Тагил	22	7	6	9	31:28	20
«Зауралец» Курган	22	7	6	9	26:24	20
«Локомотив» Шэтэ	21	5	8	8	14:21	18
«Авиатор» Эрхүү	21	5	5	11	24:40	15
«Сахалин» Ю-Сахал.	21	4	6	11	15:26	14
«Шахтер» Прок.	21	3	8	10	15:26	14
«Локомотив» Челябин.	22	4	4	14	17:39	12

УНШАГТЫ һонирхохо байхат

ЕХЭ ХОТОНУУДАЙ ГОЛ ТРАНСПОРТ

МОСКВАГАЙ метропол... нэй һаяхан ашаглалгада ... лагдаһан Калужская-Бел... гэжэ шэлэ лини ниислэл ... түбые 1 миллион хүн ... шэнэ барилгануудай райо... Баруун-Урда районтой ... дог газар доорохи харгы ... 4 километрээр утадхаһан ... на.

Жэлдэ 120 мянган ба... бододог Москва хотодо ... хадаа эгээл таарамжа... транспорт болоно. Моск... 5 миллион хүн зон үдэр... метрогоор ябадаг юм.

Манай Эхэ ороной ... хото — Москва, Ленинг... Киев, Баку, Тбилиси мет... литентэй. Харьковта, ... кентдэ газар доогуур ... гаргагдажа эхилээ. Минск, Горький хотонуудта метро... риха бэлэдхэлэй хүдэл... хэгдэжэ байна. Ороной... ехэ ехэ хото городууд ... барихаар хараална. Метр... станцийе газар доорохи ... нуудтай ходо ходо жэ... гээшэ. Энэньшье гайха... бэшэ. Үшар юуб гэхэдэ, ... түрүү архитекторнууд, ск... торнууд эдэниие гоёон шэ... лэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал ... долго хандуулна бшуу. Ст... цинуудыень гоёон шэмэглэ... тула суудa гараһан Урал... Кавказай мрамор ба гр... шулуунууд хэрэглэгдэнэ. ... най метро дэлхэй дээ... эгээн үзэсхэлэн һайхан, бо... сон түхэлтэй гэжэ тоологдо... Тэрэнэй зальнуудынь ... һаруул, сэбэр агаартай. Зу... эндэ һэрюун, үбэлдөө д... байдаг юм. Метрополитен... хи агаарай байдалые ту... автомат түхеэрэлгэнүүд ... шалгадаг.

ЖАК-ИВ КУСТОГОЙ ЭНЦИКЛОПЕДИ

ЖАК-ИВ КУСТОГОЙ томһоо бүридэһэн, гадаада... лайе шэнжэлхэ энцикл... диин түрүүшын гурбан ... гаргагдаба. Франциин ... француз хэлэн дээрэ барла... мэдээжэ эрдэмтэ, кинорэ... сер, уран зохёолшо ба ал... лагшын хүдэлмэриие ... түргэн промышленна хүг... тын үе сагтахи гадаада д... нуудай хуби заяан тушаа ... анхарал оролдолгоор нэбтэ... хэй.

Тус энциклопеди Амер... Холбоото Штадуудта ... хэлэн дээрэ бүрин хэблэгд... байна. Авторай хиналта ... француз хэлэн дээрэ оршуу... дажа байнхай Франциda ... бүхэниинь 80 мянган хэ... хэблэгдэн гаргагдахаар хар... лагдана.

АРХЕОЛОГУУДЫЕ ҺОНИРХУУЛНА

ИОРДАНИИН Мадаб ... шадархи Хишбун гэжэ бага... нютаг археологуудые ехэтэ ... нирхуулба. Арбан ороной, ... тоодо Иорданиин 75 эрдэм... һээ бүридэһэн уласхоорон... археологическа ехэ экспеди... Хишбун шадар бүхэли зу... турша соо малталгануудые ... һэн байна. Малталгануу... дүнгүүд олоной һонирхол ... хэбэ, анхарал татаба.

Хишбун угаа һонирхол... тосхон байба гэжэ Иорд... Культурын министерствын ... тэ урда сагай юумэ шэнж... дэг департаментын ... ректор Якуб Овейс ... дээсээ. Тэрэнэй соёлой д... шатанууд шулуун зэбсэгтэ ... дэ хабаатай. Эллинис, рим... ба византийска үе сагай ... угаа һонирхолтой байна. ... үе сагууд хотын түүхэдэ ... териальна үнэтэ баялигай ... сараа үлөөһэн байха юм.

Шулуун зэбсэгтэ үедэ ба... лэлгэнүүд хэгдэһэн, сөөрэ... тодхоогдоһон байгаа ... Овейс мэдээсээ. Түмэр хүт... нууд, годлинуудай зэбэн... олдоһон байна.

Эртэ урда сагай ехэ ха... һан мүнгэн байшангуудай ... гэн сооһоо олдоо. Эдэ бү... олошонууд археологууд... ехээр һонирхуулха байха гэ... эрдэмтэд тэмдэглэнэ.

ГДР-эй АНГУУШАД

МҮНӨӨ ҮЕДЭ Германи... Демократическа Республи... дотор ангуушадай 960 бү... бии юм. 38 мянган ангууш... дые энэ бүлгэм нэгэдүүлнэ.

Орон дотор агнууриин ... хые һайнаар эмхидхэхэ, зэрл... ан амитадые хамгаалха туш... гүрэн түрын, олониитын ... үргэлжын анхарал оролдол... республикын газар дайда д... рэхи ангуудай тоо толго... арьбадхаха арга олгоно. Мүн... ГДР-тэ 30 мянга шахуу ... 276 мянган боро гүрөөһэн, ... мянган шандаган, 63 мянган ... фазан ажамидарна.

(АПН—ТАСС).

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Болгариин социалис революциин 30 жэлэй ойдо, фашизмhaa Румыниин ба Венгриин сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо, Словакиин национальна восстаниин 30 жэлэй ойдо, Германиин Демократическа Республикын 25 жэлэй ойдо бэлэдхэл дэлхэйн үргэн ниитэ ажалшан арадай хэжэ байһан тухай, эдэ оронуудай ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тухай мэдээсэлнүүдые социалис оронуудай хэблэл тунхаглана. Фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ Советскэ Союзай туйлаһан агууехэ илалтые, гаргаһан баатар габъяае аха дүү оронуудай арад зон алдаршуулна. Тиихэтээ хамта, империализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө Советскэ Союзтай хамта тэмсэхээр эрид шиидэнхэй байһанаа мэдүүлнэ.

Немец коммунистнуудай вождь Эрнст Тельманэй наһа бараһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олон материалнуудые Германиин Демократическа Республикын газетэнүүд толилно. «Фашизмда эсэргүү тэмсэлэй суртал һургаалнууд манай республика дотор нэбтэрүүлэгдэн бэелүүлэгдээ. Эрнст Тельман шэнгеэр ажаллаха, тэмсэхэ, ажаһууха гээшэ ГДР-эй ажалшадай шухала зорилго болоно», — гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай орган — «Нойес Дойчланд» газетэ бэшэнэ.

Аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной асуудалнуудаар зарлагдаһан ниитэ Европын зүблөөнэй Женевэдэ хүдэлмэрэе һэргээһэнтэйнь дашарамдуулан, Польшын «Жолнеж вольности» газетэ статья тунхаглаба. Европо түбидэхи шахардуу байдалые һуларуулха хүсэлэнтэй, мүн зүрюу харша сэрэгэй политическэ хоёр бүлэглэл болгожо, Европые хүсөөр хубааха гэжэ һэдэдэг НАТО-гай ябуулгануудые буруушаадаг хүнүүд зүблөөндэ хабаадагшадай дунда олон гээд тэрээн доторнь тэмдэглэгдэнэ.

Кипртэхи асуудалда дэлхэйн хэблэл гол анхаралаа хандуулһаар.

Хойто Атлантиин бүлэглэлэй сэрэгэй эмхиһээ Грециин тараха тухай Грециин правительствын шиидхэбэри абаһантай дашарамдуулан, НАТО-гай зонхилхы тушаалтадай һанаата болоо байһан тушаа Парижай «Юманите» газетэ бэшэнэ. Энэ шиидхэбэриһээ Грециин арсахынь тула НАТО-гай генеральна секретарь Лунсын «хашалта харшалалта» хэжэ эхилһэн тухай газетэ мэдээсэнэ. США-haa. Англиhaa Афинада байдаг элшэн сайдууд инмэрхүү зорилгонуудые урдаа табинхай гээд «Юманите» газетэ тэмдэглэнэ.

Американ хархис ябуулганuudта эсэргүү тэмсэл Грецидэ улам үргэдэжэ байна гэжэ «Гардиан» газетэ бэшэнэ. Лондоной газетэ — «Таймс» Римдэхи корреспондентынгээ статьяе тунхаглаба. Хойто Атлантиин сэрэгэй бүлэглэлһөө Грециин гараһантай дашарамдуулан, НАТО-да Италиин хабаатай байлгые хаража үзэхыень, Италиин хэдэ хэдэн политическэ ажал ябуулагшад уряалаа гээд энээн дотороо хөөрэнэ.

Үнгэрһэн долоон хоногой һүүл багта Чилидэ 1.688 хүн баригдажа хаагдаа гэжэ Болгариин «Работническо дело» бэшэнэ. Гэбэшье Чилиин арад зон зоригоо мохоогүй, тэмсэлээ улам үргэлжэлүүлһээр гээд газетэ тэмдэглэнэ. Чилидэ Коммунис парти, зүүнэй үзэлтэй бусад эмхинүүд бии. Хүдэлһөөр гэжэ Чилиин хархис хүсэнүүдэй удамаршад нюуса мэдээсэлнүүд дотороо сэхэ руунь мэдэрхэ баатай болоно.

НИКОЗИ

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Кипрэй ниислэл хотодо шахардуу шанга байдалтай байһаар. Мүнөө үедэ Турциин арми аралай хойто ба зүүн хубиие хинана. Турциин сэрэгүүд Никозидахи уласхоорондын аэропортые баруун ба урда талаһаань эзэмдээд байнхай. Дали шадараар ороной урда захын районуудые ниислэл хототой холбодог харгыда дүтэлжэ байна.

Троодос гэжэ хадата район ба Лимасол хото тээшэ ошоһон хуушан харгынуудһаа бэшэ бүхы замуудые турциин сэрэгшэд мэдэлдээ абанхай. Хотоһоо гаража ошохогүй уряатайгаар Никозин радио арад зондо хандаһан байна. Гэбэшье эндэ, мүн бусад районуудта, тодорхойлон хэлэбэл, Лимасол хотодо эдеэ хоолой зүйлнүүд, уһан дутана.

Энээнһээ уламжалан, грек-киприодууд аюулта районуудhaa холодожо, баруун ба урда областьнуудта хүдэр ошохо баатай болоо. Мүнөө 200 мянга тухай хүн гэхэ гү, али Кипрэй улад зоной гурбанай нэгэ хубинь зугадан тэрьедэжэ байна гээд Уласхоорондын Улаан Хэрээнэй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. 100 мянга шахуу хүн Лимасол хотодо ерээд байна.

УЛААН-БААТАР

Веногуудые табиба

ТАСС

Халхын голдо туйлагдаһан илалтын 35 жэлэй ойн гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Зайсан уула дээрэ совет сэрэгүүдтэ бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ веногууд табигдаба. МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо С. Лувсан венок табилгын үедэ байлсаа. Веногуудые табиха үедэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан, СССР-эй ба МНР-эй гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

СОФИ

Бүгэдэ ниитын эб найрамдалай аша туһада

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Польшын Сеймэй баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдтэй совет, американ корабльнуудые, уһан доогуур ябадаг онгосонуудые Дундада далай дээрэһээ гаргаха гэһэн дурадхалыень эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд һайшаан угтаа гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган — «Работническо дело» бэшэнэ. Совет ороной эб найрамдалта энэ үүсхэл Советскэ Союзай эб найрамдалта гадаадын политикые элирхэйлэн гэршэлнэ. Зүүн ба баруун оронуудай хоорондо амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонууд һүүлэй үедэ бодото дээрээ бэелжэ байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Л. И. Брежневэй оруулһан дурадхал хадаа сэрэгэй политическэ шэнжэтэй уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ бүтэмжэтэй һайнаар, болохо руунь хандаһан үшар болоно гээд «Работническо дело» бэшэнэ.

Совет шэнэ дурадхал Дундада далай дээрэхи «хүсэнүүдэй тэнсүүриие эбдэхэ» гэһэн һэдэлгэ болоно гэжэ шахардуу байдал һуларуулха дурагүйшүүл тэмдэглэнэ гээд газетэ мэдээсэнэ. Теэд хархис этэгээдүүдэй баталамжанууд ямаршье үндэһэ баримтагүй. Кипртэхи байдал, НАТО-гай зонхилогшодой ээрхэг түримхэй ябуулганууд, һанаашалганууд Дундада далайн оршондохи амгалан байдалые түбэг бэрхэшээлдэ оруулаад байна. Совет үүсхэлые бодото дээрэнь бэелүүлгэ энэ талаар шухала алхам болохо байгаа бшуу.

ДАМАСК

Хэлсээ бүдүүлигээр эбдэнэ

ТАСС

Сириин Араб Республикын гадаадын хэрэгүүдэй Министрэй орлогшо Абдель Гани Ар-Рафии булимтаран эзэмдэгдэһэн Араб газар дээрэхи хүн зоной медицинскэ эрилтын хангагдахые шэнжэлхэ уласхоорондын комиссиин гэшүүдтэй эндэ уулзаба. Энэ асуудалаар элидхэл бэлдэжэ, Элүүрые хамгаалха бүхэдэлхэйн эмхидэ табихын тула Сенегалай, Индонезиин, Румыниин түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комисси 1973 оной май һарада эмхидхэгдээ һэн.

Хүнэй эрхэнүүд тухай уласхоорондын хэлсээнүүдые Израиль бүдүүлигээр эбдэнэ гэжэ комиссиин гэшүүд Ар-Рафиитай хөөрэлдэхэдөө тэмдэглэһэн байна.

БУДАПЕШТ

Аха дүү Венгриин баярай ой

ТАСС

Эдэ үдэрнүүдтэ аха дүү Венгриин арад зон гайхамшаг ойгоо тэмдэглэжэ байна. Тэбхэр 25 жэлэй урдa тээ — 1949 оной августын 20-до Венгриин Арадай Республикын Конституци абтаа һэн. Венгриин Совет Республикын Конституциһаа түүхэтэ эстафетэ халан абажа, ажалшан арадай засагые орон доторoo хэтэ мүнхэдэнь бэхижүүлһэн байна.

Үнгэрһэн 25 жэлэй турша соо ВСРП-гэй хүтэлбэри доро Венгриин арад зон социально-экономическа үндэһэн хубилалтануудые хээ. Орон доторнь социалис общество байгуулагдаа, олон һалбаритай промышленность, ашаг үрэ ехэтэй хүдөө ажахы эмхидхэгдээ.

ТОКИО

СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

ТАСС

Ороной ажалшадые эгээл олоорнь нэгэдүүлдэг Японой профсоюзуудай генеральна Соведэй (СОХИО) ээлжээтэ съезд августын 19-дэ Японой ниислэл хотодо нээгдэбэ. Ажалшадай хабарай тэмсэлэй дүнгүүдые тэрээндэ хабаадагшад согсолоод, саашанхи ажал ябуулгынгаа программые, намарай тэмсэлэй түсэбые зүбшэн хэлсэхэ байна. Ажалшадай салин хүлһые дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулгын түлөө тэмсэхэ юм.

ВАШИНГТОН

АМЕРИКЫН ЭЛШЭН САЙДАЙ АЛУУЛҺАН ТУШАА

ТАСС

США-haa Кипртэ байдаг элшэн сайдай алуулһантай дашарамдуулан, Сагаан байшангай түлөөлэгшэ августын 20-до иигэжэ мэдүүлбэ: Никозида байдаг элшэн сайд Дэвисэй алуулһан тушаа дуулахадаа, президент ехээр сэдьхэлээ хүдэлгэн, ехээр шаналһан байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Иимэ ябуулганууд национальна тэмсэлдэмнай туһа хүргэхэгүй, харин Кипрэй асуудалые шиидхэхын тула правительствын гаргаһан хүсэлэл оролдолгонуудые буруу һүргэхэ байна.

ЛОНДОН. (ТАСС). Кипрэй президент архиепископ Макариос мэдүүлгэ тунхаглуулхадаа, США-haa Кипртэ байдаг элшэн сайд Р. Дэвисэй Никозида алуулагдаһые эрид буруушаан, демонстрантнуудай зэргэдэ шүргаһан «ЭОКА-2» гэжэ хархис эмхиин һүйдхэлшэдээр иимэ уршагта хэрэг үйлэдэгдөө гээд мэдүүлбэ.

АФИНА. (ТАСС). Никозида болоһон уршагта ушартай, Американ элшэн сайдай алуулһантай дашарамдуулан, Грециин премьер-министр К. Караманлис мэдүүлгэ хээ. Бүхы харата ябуулганууд, анархис манифестацинууд буруушаагдаха ёһотой гэжэ Грецидэ, гадаадын оронуудта байһан бүхы грегүүдтэ һануулга хэхыемни энэ ушарал баадхаа...

АФИНА

Афинада демонстраци болобо

ТАСС

«Американецууд, Грециһээ арилан тонилогты!» — гэһэн уряа доро Грециин ниислэл хотодо демонстраци гурбадахи үдэрөө боложо байна. Грециин газар дайда дээрэхи США-гай сэрэгэй баазануудые үгы хэхэ гэһэн эрилтэ демонстрантнууд табина.

НАТО-гай сэрэгэй эмхиһээ Грециин гараһанай һүүлээр Грециин газар дайда дээрэ Холбоото Штадуудай сэрэгэй баазануудые усадхан зайсуулха эрилтэ ороной олон ниитэ арад зон табина.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 17.00—20.15: 17.00 — С. Цвейг. «Шахматная новелла» — гэһэн телевизионно зүжэг түрүү шынхээ харуулагдаха. 18.15 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Футболоор СССР-эй чемпионат «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Киев) нэгэдэхи тайм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ.** Футболоор СССР-эй чемпионат «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Киев) (хоёрдохи тайм).

Улаан-Үдэ. 20.15 — Телевизионно һонин. 20.35 — «Хүдөөдэ кадрнуудые бэлдэхэ».

«Орбита». 21.00—00.30: 21.00 — «Андронниковой үгэ» — телевизионно фильм-концерт. 22.00 — «Винницкэ областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». Украинын КП-гэй нэгэдэхи секретарь В. Н. Таратута дамжуулгада хабаадалсаха. 23.00 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «А плюс Б» — залуушуулда зорюулагдаһан программа. 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 20.15 — 21.00: 20.15 — Тюменскэ областиин Арадай уран бүтээлэй областной байшангай арадай оркестрэй арадай инструментнүүдэй концерт. 20.50 — 21.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Белый взрыв» — уран һайханай фильм.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50.52, секретариата — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61.35, советского строительства и быта — 69-58. культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.